

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona–Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 58. sjednici, održanoj dana 09.06.2016. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2015. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/16.

Datum, 09.06.2016. godine

Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

INFORMACIJA

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2015. godini*

Zenica, maj 2016. godine

SL
80

S A D R Ź A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	7
3.1.3. Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	8
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	8
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu.....	10
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	11
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući.....	18
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona	18
3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama...	19
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA	21
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	25
5.1. Dodatak na djecu.....	25
5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta	27
5.3. Zaštita nezaposlenih porodilja.....	29
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOMError! Bookmark n	
6.1. Drugi oblici socijalne zaštite (su)finansirani iz kantonalnog Budžeta.....	33
6.1.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona“	33
6.1.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	33
6.1.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	34
6.2. Zdravstvena zaštita.....	34
6.3. Podrška udruženjima i organizacijama	34
6.4. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	35
6.5. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona	35
6.6. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava	36
7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	36

1. UVOD

Dokument „Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2015. godini“ (u daljem tekstu: *Informacija*) izrađen je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2016. godinu.

Cilj ove Informacija je da pokaže podatke o postignutim rezultatima i o tekućoj problematici u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona.

Informacija je izrađena na osnovu podataka i trebovanja centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite iz Zeničko-dobojskog kantona, podataka o doznačenim sredstvima od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (u daljem tekstu: *Ministarstvo*), te podataka Zavoda za statistiku Federacije BiH.

Ovaj dokument predstavlja sveobuhvatnu analizu ostvarenih prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07, 13/11, 03/15 i 2/16 - u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*) i drugih poduzetih aktivnosti ovog Ministarstva, saradnje sa relevantnim institucijama/ustanovama i organizacijama civilnog društva za period januar – decembar 2015. godine.

U skladu sa osnovnim programskim ciljevima, Ministarstvo je provodilo sljedeće:

- osiguranje pretpostavki za neometanu primjenu Kantonalnog zakona i poduzimanje intervencija i iniciranje dodatnih mjera socijalno-zaštitnog karaktera za osobe koje su u stanju socijalne potrebe;
- provođenje aktivnosti i poduzimanje mjera iz akcionih planova za djecu bez roditeljskog staranja i osobe sa invaliditetom, koji su zasnovani i na federalnim dokumentima;
- unapređenje sistema zaštite osoba sa invaliditetom na području Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem omogućavanja dnevnog boravaka i dnevnih aktivnosti, te uspostavljanje smještaja ovih lica po modelu stanovanja uz podršku u zajednici;
- uspostavljanje adekvatnih modela podrške i zaštite porodica u stanju socijalne potrebe, odnosno poduzimanje dodatne mjere u cilju jačanja porodice kao najvažnije jedinice društva,
- razvijanje usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak u porodicu i podržavaju razvoj opcija alternativne brige o djeci u porodičnom smještaju/hraniteljstvu i usvojenju djece bez roditeljskog staranja;
- praćenje i unapređenje kontinuiranog nadzora nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata Kantona, odnosno obavljanje nadzora nad stručnim radom i kontrole namjenskog trošenja sredstava namjenjenih za ostvarivanje socijalnih prava koja se finansiraju iz Budžeta kantona.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

U skladu sa članom 2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija i kantoni su nadležni, između ostalog, za jamčenje i provođenje ljudskih prava i socijalnu politiku. Socijalna politika je organizovana djelatnost države i drugih društvenih subjekata koja za cilj ima: prevladavanje socijalnih rizika, pomoć siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanje životnih šansi, te općenito unapređivanje socijalne dobrobiti građana.

Prema Kantonalnom zakonu, socijalna zaštita je organizovana djelatnost u Federaciji, Kantonu i Općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Kantonalni zakon također propisuje da se socijalna zaštita djeteta, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje u najboljem interesu djeteta. S tim u vezi, socijalna zaštita predstavlja djelatnost od posebnog društvenog značaja.

Socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjavanjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, te sticanjem određenih prava iz ove oblasti. U tom smislu, socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Na nivou Federacije BiH propisana su osnovna prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, s tim da su kantoni obavezni da donesu kantonalne zakone i podzakonska akta, te da prava iz ove oblasti bliže urede prema svojim potrebama i mogućnostima. Stoga postoji različito uređenje prava iz oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, odnosno nejednačenost ovih prava na području Federacije BiH. Također, na temelju zakonskih ovlaštenja i općine/ gradovi imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu. Također, Federalnim Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09) propisano je da djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja građana, vjerske zajednice i organizacije.

Obzirom da su država i entiteta obavezni da izvrše usklađivanje postojećih propisa sa međunarodnim konvencijama i europskim standardima, nadležno Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je pokrenulo niz aktivnosti na unapređenju zakonske regulative i razvojnih i strateških dokumenata. Ciljevi su uspostava efikasnog, održivog i pravednog sistema, sa posebnim naglaskom na obezbjeđenje minimuma socijalne sigurnosti pojedinaca i njihovih porodica. S tim u vezi uspostavljen je set novih zakonskih rješenja koji su dijelom upućeni u dalje procedure, a to su: Zakon o socijalnoj zaštiti, Zakon o zaštiti porodice sa djecom, Zakon o zaštiti osoba s invaliditetom, Zakon o zaštiti civilnih žrtava rata i Zakon o hraniteljstvu.

Na nivou države i Federacije BiH su doneseni sljedeći razvojni i strateški dokumenti: Politika zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodice pod rizikom od razdvajanja u BiH (2006-2016) i Akcioni plan za provedbu navedenog dokumenta za period 2013-2014. godine, Politika u oblasti invalidnosti u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 76/08), Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji BiH 2011-2015. godine, Politika za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH; Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji BiH za period od 2013. do 2017. godine; Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja nad djecom u BiH (2012-2015) („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 38/13); Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici Federacije BiH (2013-2015); Smjernice za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 56/13); Smjernice za poboljšanje položaja romske djece u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 101/13); Strategija deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite FBiH (2014-2016); Pravilnik o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/13), Plan razvoja službi „Stanovanje u zajednici uz podršku“ u Federaciji BiH i Javna politika o razvoju hraniteljstva u FBiH.

Ministarstvo učestvuje u procesima reforme socijalne politike i provodi aktivnosti u skladu sa raspoloživim mogućnostima s ciljem omogućavanja adekvatne realizacije strateških i razvojnih dokumenata donesenih na višim nivoima vlasti u BiH te ostvaruje kontinuiranu saradnju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim nadležnim ministarstvima sa kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa.

Tokom 2015. godine, provedene su aktivnosti na implementaciji „Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016. godine“, te „Plana transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica za period 2014-2016.“ čime je iskazana podrška provedbi reformskih procesa na području Zeničko-dobojskog kantona.

Također, ovo Ministarstvo je uključeno i implementira pokrenute procese za uspostavu jedinstvene baze korisnika od strane nadležnog Federalnog ministarstva. Procesi podrazumijevaju unos postojećih evidencija centara za socijalni rad i nadležnih službi za socijalnu zaštitu o korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom u SOTAC bazu. Prema izvještaju Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u ovoj bazi uneseno je 90,08% podataka za Zeničko-dobojski kanton, te smo po broju unesenih podataka iza Unsko-sanskog kantona, za razliku od drugih kantona koji su ispod 80% unesnih podataka.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2015. godine su doneseni sljedeći podzakonski akti u ovoj oblasti:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za lica koja se nalaze u stanju socijalne pomoći, broj: 09-14-11048-2/15 od 20.05.2015. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-02-6175/15 od 18.03.2015. godine;
- Uputstvo o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu, broj: 09-37-21153/15 od 30.11.2015. godine;
- Uputstvo o postupanju u primjeni Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, broj: 09-02-7617-1/15 od 22.5.2015. godine;
- Instrukciju o provođenju postupka revizije rješenja o priznavanju prava na dodatak na djecu, broj: 09-35-18574/15 od 13.10.2015. godine.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, lica i porodice mogu ostvariti osnovna prava prikazana u tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
a) novčana i druga materijalna pomoć (<i>stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.</i>)	a) lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje;	a) dodatak na djecu;
b) novčana naknada za pomoć i njegu od drugog lica	b) dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica;	b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
c) osposobljavanje za život	c) ortopedski dodatak;	c) novčana pomoć za vrijeme

i rad;		trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;
d) smještaj u drugu porodicu;	porodična invalidnina i dr.	d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
e) smještaj u ustanove socijalne zaštite;		e) pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
f) privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući		

Detaljniji osvrt na rad Ministarstva i do sada ostvarene rezultate u oblastima socijalne zaštite, sa akcentom na ostvarena prava korisnika po oblastima socijalne zaštite, slijedi u nastavku Informacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

3.1.1. Stalna novčana pomoć

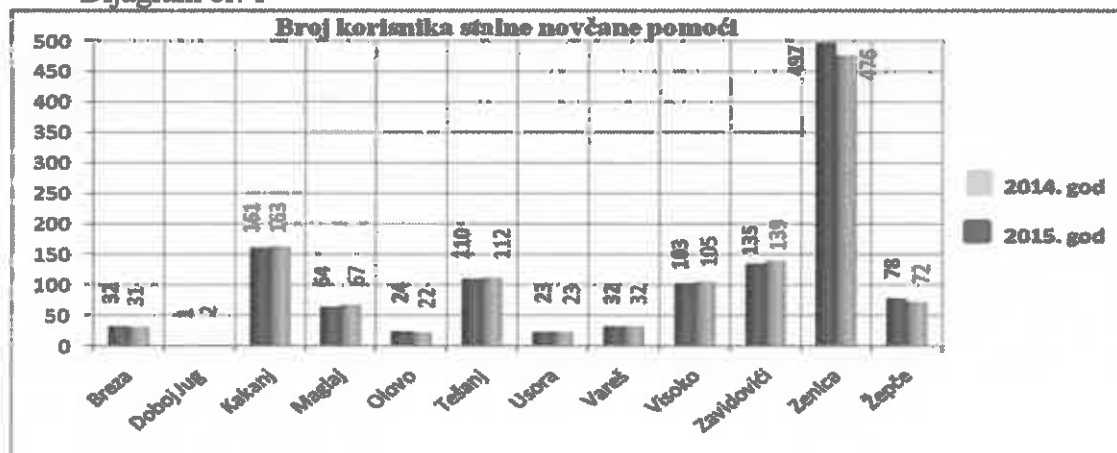
Prema Kantonalnom zakonu pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica i porodice koje su nesposobne za rad, odnosno spriječene u ostvarivanju prava na rad, koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koje nemaju članove porodice niti srodnika koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u toku 2015. godine ostvarivalo je 1.260 korisnika. Prema Kantonalnom zakonu stalna novčana pomoć se finansira u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta općina/grada, tako da su za ovaj period iz Budžeta Kantona izdvojena sredstva u iznosu od 1.173.630,21 KM.

Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2014. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.244 korisnika i iz Budžeta Kantona utrošeno 1.158.466,65 KM, može se konstatovati da je do kraja 2015. godini došlo do povećanja za 16 korisnika te do većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 1,3%.

Više informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2 u kojima su prikazani brojevi pokazatelji o korisnicima po općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta kantona.

Dijagram br. 1

Dijagram br. 2

U zavisnosti od broja članova domaćinstva ukupni iznosi stalne novčane pomoći isplaćivani su u iznosima od 123,25 KM do 166,75 KM, što je detaljnije propisano u Uputstvu o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom. Prema Kantonalnom zakonu, donošenjem navedenog Uputstva iznosi naknada za prava iz socijalne zaštite se svake godine usklađivane sa prosječnom plaćom Kantona.

Prema izvještajim nadležnih centara za socijalni rad i službi socijalne zaštite, na osnovu odluka iz budžeta grada Zenice i općine Usora, tokom 2015. godine, pod povoljnijim uslovima finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć. U gradu Zenica ovo pravo ostvarivalo je oko 265 korisnika u iznosu pomoći 134,37 KM, dok je u općini Usora pravo ostvarivalo 18 korisnika u iznosima pomoći od 75 KM i 100 KM.

Pravo na druge materijalne pomoć korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u gradu Zenica, i to: pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 770 korisnika u iznosu po 233,76KM i pomoć u školskom priboru za 367 djece korisnika pomoći u iznosu po 40,87KM, te u općini Tešanj pravo na subvenciju grijanja ili ogreva za 113 korisnika u iznosu po 203,70 KM

Također, u skladu sa članom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije broj 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona ostvarivali su pravo na subvenciju električne.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

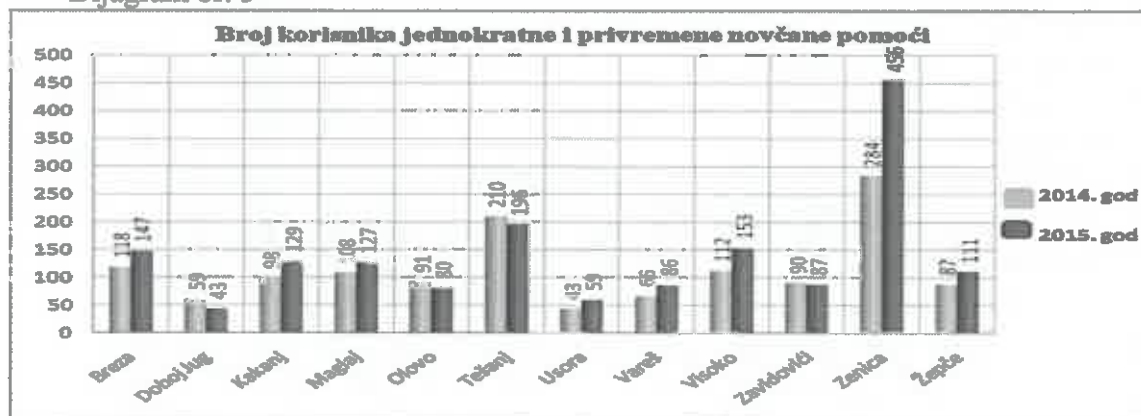
Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Ova socijalna prava su se u praksi afirmisala kao veoma efikasna sa ciljem ublažavanja ili otklanjanja nastalog stanja socijalne potrebe, što je u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti.

Putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi, tj. gradskoj službi (u nastavku: *centara/službi*) za oblast socijalne zaštite ovo pravo je tokom 2015. godine na području Kantona ostvarilo 1.366 korisnika, dok je u 2014. godini ovo pravo ostvarivalo 1.674 korisnika. Navedeni podaci ukazuju da je u 2015. godini došlo je do smanjenja za 308 korisnika ovog prava. Ovo smanjenje nastaje zbog toga što se iz Budžeta kantona izdvaja isti iznos sredstva za jednokratne pomoći, a postoji potrebe da se usljed teške socijalno-ekonomske i/ili zdravstvene situacije licima ili porodicama dodjele veći iznosi pomoći.

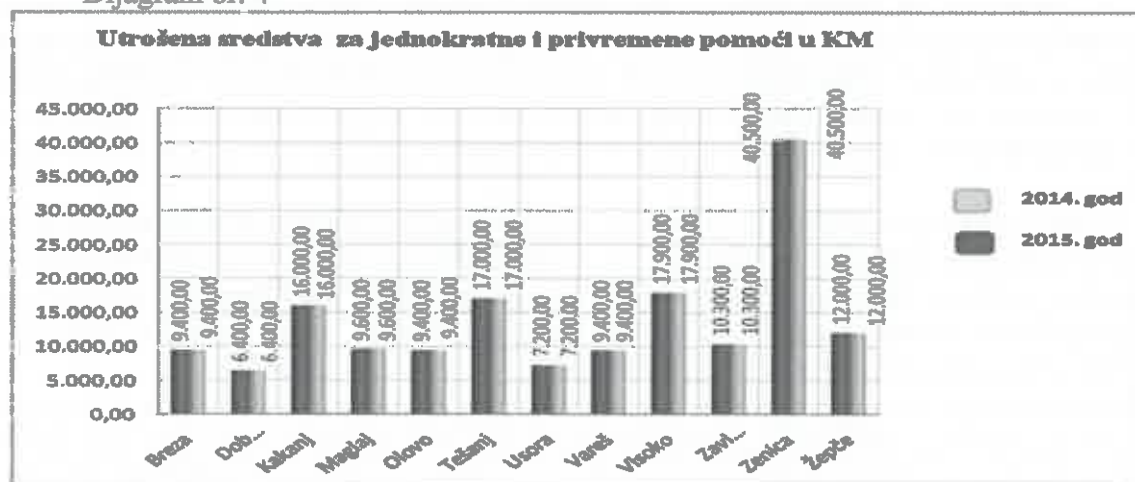
U svrhu privremene i jednokratne novčane pomoći centrima/službama u osam mjesečnih rata odobren je iznos od 165.100 KM, a do kraja 2015. godini doznačeno je 4 rata. Iznos

jednokratne pomoći je dodjeljivan od 30 do 200 KM, a privremene od 100 KM do 400 KM. Više podataka o broju korisnika i utrošenim sredstvima po općinama Zeničko-dobojskog kantona prikazano je u dijagramima br. 3 i br. 4.

Dijagram br. 3

Dijagram br. 4

Također, u skladu sa općinskim/gradskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći sredstva su izdvajale općine: Zenica za 282 korisnika, Tešanj za 1.415 korisnika, Usora za 37 korisnika, Breza za 78 korisnika, Žepče za 182 korisnika, Vareš za 67 i Visoko za 470 korisnika.

3.1.3. Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ovo pravo su ostvarivala lica sa invaliditetom od 100% ili 90% tjelesnog oštećenja, ukoliko im je nalazom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje utvrđena potreba za dodatkom za njegu i pomoć drugog lica nakon 65. godine života.

Tokom prva četiti mjeseca u 2015. godini ovo pravo je ostvarivalo 1.356 korisnika, za što je iz Budžeta kantona utrošeno 656.113,08 KM, dok je tokom 2014. godine za 1.415 korisnika iz Budžeta kantona za finansiranje ovog prava utrošeno 2.191.157,95 KM. Navedeni podaci ukazuju da je u 2015. godini došlo je do smanjenja za 59 korisnika ovog prava prvenstveno zbog nastupanja smrti korisnika, te zbog toga što su po Federalnom zakonu svi novi korisnici mogli ostvarivati ovo pravo nakon stupanja na snagu odluke Ustavnog suda BiH. Za četiri mjeseca 2015. godine utrošeno je 618.504,10 KM.

Zbog potrebe da se Kantonalni zakon uskladili sa odlukom Ustavnog suda BiH, ovo pravo je finansirano iz Budžet Kantona do kraja aprila 2015. godine, odnosno do stupanja na snagu Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj 03/15). Na ovaj način za 1.240 korisnika, koji su u mjesecu aprilu 2015. godine ostvarivali ovo pravo omogućen je kontinuitet ostvarivanja prava po Federalnom zakonu, po većim iznosima naknada. To jeste, za 678 lica I. grupu tuđe njege i pomoći kojima je isplaćivana naknada u iznos od 146,20 KM, po Federalnom zakonu su ostvarili naknadu u iznosu od 274,40 KM, odnosno za 562 lica II. grupu koja su imala naknadu u iznosu od 73,10 KM, po Federalnom zakonu su ostvarili naknadu u iznosu od 137,20 KM.

Pored navedenog prava, prema Uputstvu o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu koje je doneseno od strane ovog Ministarstva u ovoj godini je finansirana i refundacija troškova medicinskog vještačenja za korisnike prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica koja su imala starosnu dob 65. godina i više. Refundacija troškova medicinskog vještačenja po obradi iznose 85,41 KM a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2014. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 274 korisnika i utrošeno 28.834,24 KM, dok u 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 431 korisnika i utrošeno 37.608,98 KM.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe ometena u psihofizičkom razvoju:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju;
- i poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Porodice sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo također ostvaruju prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Više o broju korisnika može se vidjeti u tabeli br. 2.

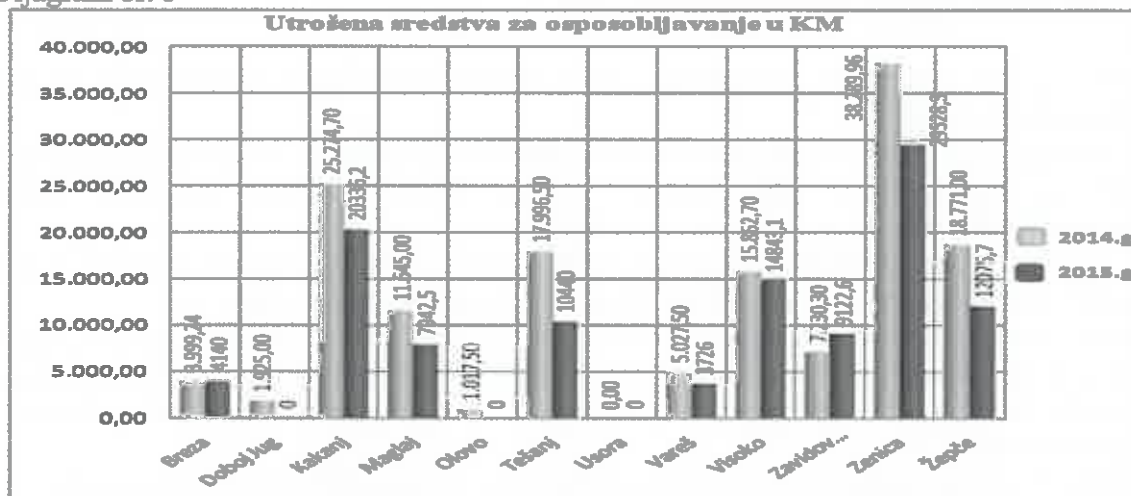
Tabela br. 2.

Redni broj	USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE	OPĆINE/GRADA ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2015. god	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
		2014. god	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
2	JU Centar za slijepu i	2015. god	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	5	1	9

	slabovidnu djecu Sarajevo	2014. god	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	7	2	11
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2015. god	1	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	2	8
		2014. god	0	0	1	0	0	2	0	1	1	0	2	4	11
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2015. god	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
		2014. god	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	4
5	Đački dom Zenica	2015. god	0	0	6	2	0	3	0	0	2	1	0	0	14
		2014. god	0	0	7	2	0	3	0	0	2	2	0	0	16
UKUPNO		2015. god	1	0	7	3	0	5	0	1	5	2	9	3	36
UKUPNO		2014. god	0	1	8	4	1	6	0	1	4	3	11	6	45

Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2015. godini ostvarivalo je 36 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju a korištenje prijevoza do obrazovne institucije ostvarivao je jedan korisnik iz Visokog. Za finansiranje ovih prava iz Budžeta kantona za 2015. godinu utrošeno je 112.154,40 KM, dok je u 2014. godini iz Budžeta kantona za 45 djece utrošeno 145.348,90 KM, odnosno utrošeno je manje sredstava za 29,59%. Više podataka o potrošnji sredstava može se vidjeti u dijagramu br. 5.

Dijagram br. 5

3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom. Ovo pravo podrazumijeva srodnički i hraniteljski smještaj (smještaj u drugu porodicu) uz propisanu naknadu za srodnike, odnosno hranitelje.

Ovaj vid vaninstitucionalnog zbrinjavanja djece i odraslih nije dovoljno korišten na Zeničko-dobojskog kantona zbog niskog stepena zainteresovanosti i informisanosti u lokalnim zajednicama, niske naknade, te zbog nedostatka edukativnih programa kako za stručne radnike u centrima/slужbama, tako i za potencijane hranitelje i/ili srodnike. Jedan od uzroka za navedeno je i nedovoljan broj uposlenih socijalnih radnika pri centrima/slужbama.

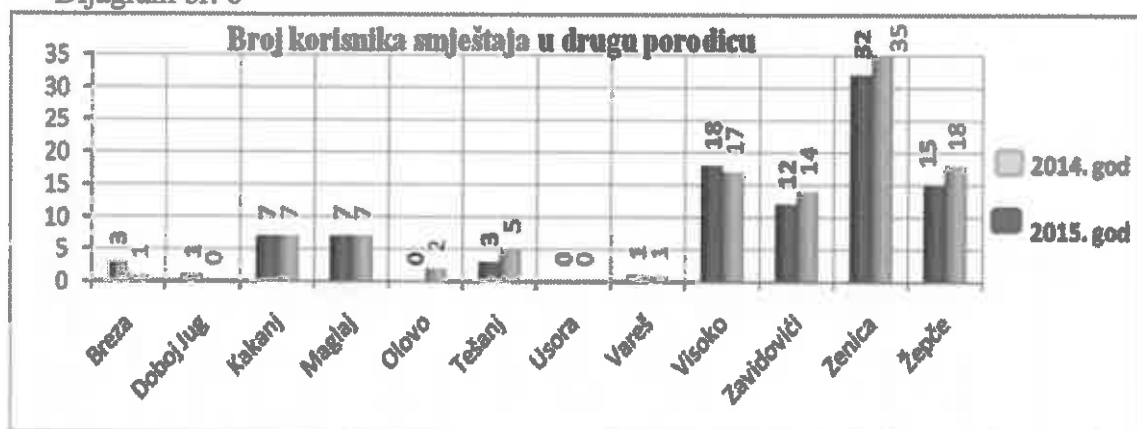
Zavisno od prosječne plaće u Kantonu tokom 2015. i 2014. godine naknade za smještaj djeteta u drugu porodicu isplaćivane su u skladu sa Kantonalnim zakonom kako je prikazano u tabeli br. 3:

Tabela br. 3

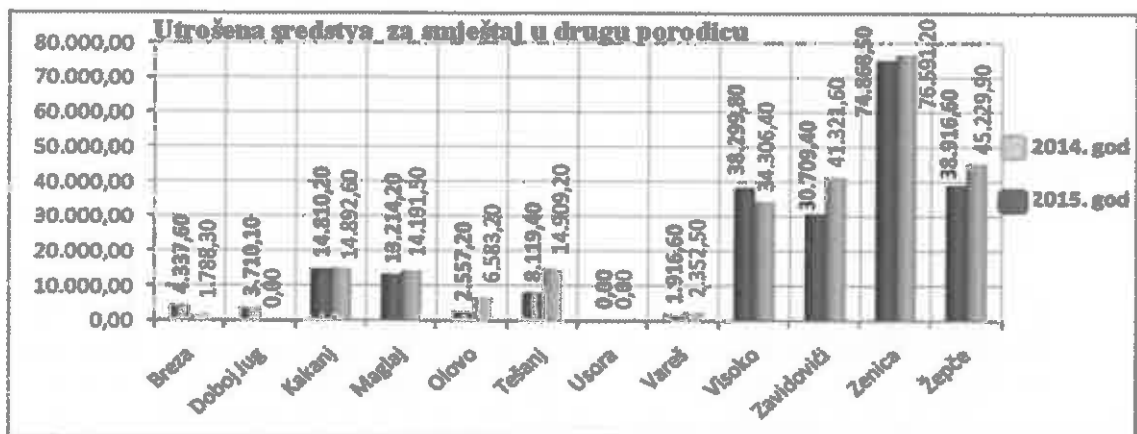
Smještaj u drugu porodicu:	Isplata u 2015.godini	Isplata u 2014.godini
-u srodničku porodicu	159,50 KM	160,80 KM
-u nesrodničku (hraniteljsku) porodicu	217,50 KM	219,30 KM
-smještaj djeteta i odrasle osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju	290,00 KM	292,40 KM

Detaljnije pokazatelje o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece u drugu porodicu po općinama Kantona za 2015. i 2014. godinu vidljivi su u dijagramima br. 6 i br. 7.

Dijagram br. 6

Dijagram br. 7

U 2015. godini ovo pravo je ostvarivalo 99 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu od 231.459,60 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2014. godine kada je za 107 korisnika utrošeno 252.166,40 KM, može se konstatovati da je utrošeno manje finansijskih sredstava za 8,94%, jer je smanjen broj za 8 djece koja su bila na smještaju u drugoj porodici.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uvjetima i na način predviđen ovim zakonom i Federalnim zakonom. Na ovaj način obezbjeđuje se zbrinjavanje:

djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti, lica sa invaliditetom, lica s duševnim smetnjama, starih lica bez porodičnog staranja, lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama,

Međusobni odnosi i obaveze Ministarstva sa ustanovama socijalno-zdravstvene zaštite regulisani su ugovorno. Korisnici ovog prava nalaze se na smještaju u ustanovama socijalne zaštite na području Kantona (JU „Dom porodica“ Zenica, JU „Dom za stara lica Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, „Mala škola“ Vareš, Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom“ Podružnica Zenica, JU „Đački dom“, terapijska zajednica Udruženje građana „Put života – put Feniksa“ Kakanj), kao i u ustanovama koje se nalaze van Zeničko-dobojskog kantona.

U 2015. godini, na osnovu podnesenih zahtjeva centara/službi, Ministarstvo je dalo 168 saglasnosti za 145 korisnika u svrhu ostvarivanje prava prikazanih u tabeli br. 4.

Tabela br. 4

Općina/ grad	Ukupan broj datih saglasnosti	Pregled za izdate saglasnosti u 2015. godini													Broj bnovljenih privremenih saglasnosti u toku 2015. godine	Ukupan broj lica za koje su date saglasnosti u 2015. godini
		mladb. lica	odrasla lica	Gender		privremene saglasnosti za smještaj u ustanovu	do važenja uslova za smještaj u ustanovu	Ustanova Sumero	Privatilišće	u drugu porodicu		osposobljavanje	terapijska zajednica	sahrana/ dženzaza		
				M	Ž					siroćićka porodica	hraničijska porodica					
Breza	3	3	0	2	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3
Doboj Jug	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Kakanj	9	4	5	7	2	4	2	0	0	0	0	2	0	1	0	9
Maglaj	8	1	7	2	6	2	0	0	0	1	3	0	0	2	1	7
Olovo	7	2	5	2	5	5	2	0	0	0	0	0	0	0	2	5
Tešanj	3	1	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Usora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Visoko	15	11	4	12	3	9	2	0	0	3	0	1	0	0	2	13
Vareš	8	1	7	5	3	2	5	0	0	0	0	1	0	0	1	7
Zavidovići	8	4	4	3	5	6	1	0	0	0	0	0	0	1	2	6
Zenica	95	33	62	52	43	34	13	16	1	3	0	2	7	19	14	81
Žepče	11	2	9	8	3	4	4	0	0	0	0	1	0	2	1	10
Ukupno:	168	63	105	96	72	68	30	16	1	9	4	7	8	25	23	145

U toku 2015. godine, Ministarstvo je zaprimilo ukupno 95 rješenja centara /službi o prestanku ostvarivanja prava korisnika na smještaj u ustanovu (za 85 lica) i za smještaj u drugu porodicu (za 10 lica).

Za finansiranje smještaja oko 732 korisnika u 2015. godini utrošeno je 5.206.169,04 KM, dok je za oko 657 korisnika u 2014. godini bilo utrošeno 5.267.457,39 KM. Uporedni podaci ukazuju da je u ovoj godini broj korisnika veći za 75 štićenika sa manje potrošenih sredstava za 1,17%.

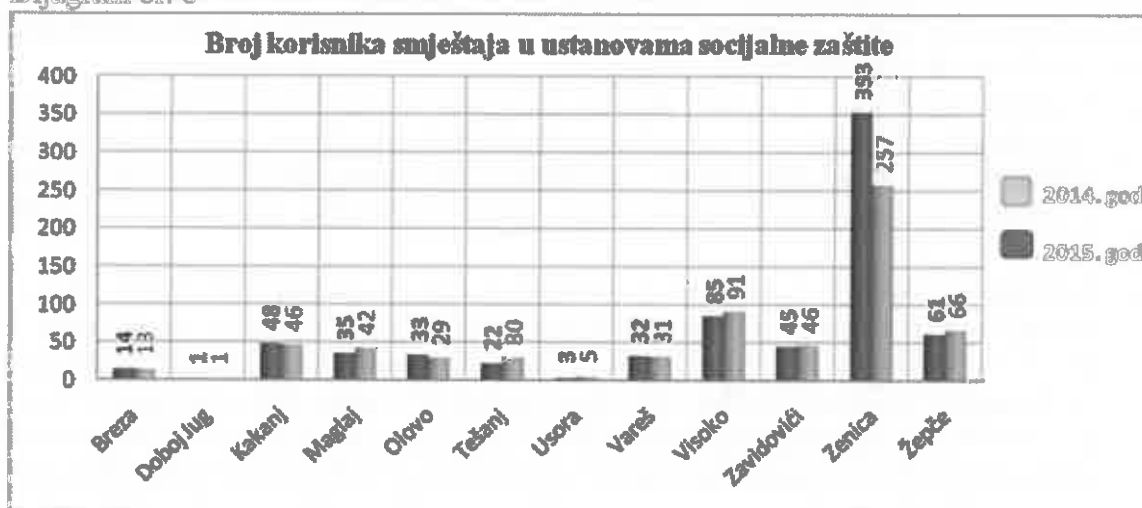
Veći broj korisnika je zbog toga što se od početka 2015. godine sa ove pozicije plaćaju troškovi smještaja dnevnog zbrinjavanja u novoosnovanoj JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, čime su preuzete djelatnosti, te postojeći

prostorni i materijalno-tehički kapaciteti razvijeni u projektnim aktivnostima „Centra za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama“ u Zenici. Također, iz Budžeta Kantona pokrivaju se i usluge u Dnevnom centru za djecu sa posebnim potrebama Maglaj i Dnevnom centru pri JU Škola za odgoj i obrazovanje i rehabilitaciju Zenica.

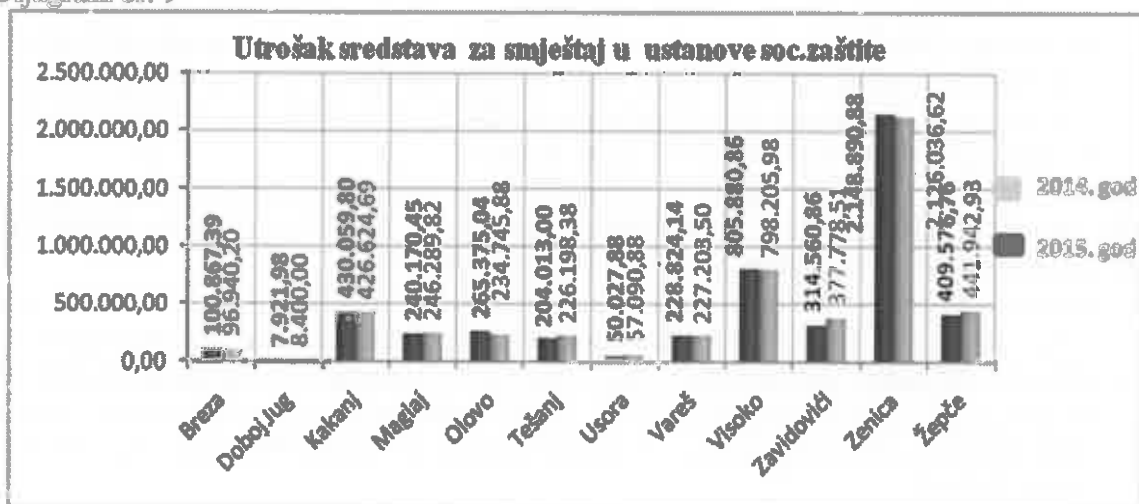
Manji utrošku sredstava je i rezultat smještaj 16 korisnika u Ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ podružnica Zenica. Važno je naglasiti, da je od ovog broja, 12 korisnika premješteno u stambene jedinice Ustanove Sumero iz zavoda za smještaj duševnih bolesnika (Drin, Bakovići i Pazarić), gdje je su troškovi smještaja po štićeniku bili veći od 475,00 do 500,00 KM na mjesečnom nivou troškova.

U dijagramima br. 8 i br. 9, navedeni su uporedni pokazatelji broja korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite kao i utrošena sredstva po općinama Zeničko-dobojskog kantona.

Dijagram br. 8

Dijagram br. 9

Detaljnije informacije o institucionalnom zbrinjavanju korisnika sa područja Zeničko-dobojskog kantona prikazane su u tabelama br. 5 i br. 6. Tabele sadrže podatke o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za njihov smještaj u svaku pojedinačnu ustanovu socijalne zaštite. Također su prikazani i uporedni podaci iz decembra 2015. godine u odnosu na decembar 2014. godine.

Ministarstvo podržava pokrenute procese reforme socijalne zaštite sa naglaskom na procese deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite i adekvatnog ostvarivanja prava

u skladu sa pozitivnim zakonskim rješenjima i međunarodnim dokumentima, što se ogleda u sljedećim provedenim aktivnostima:

- Primjena Ugovora o načinu realizacije prvog koraka u decentralizaciji i transformaciji postojećeg institucionalnog smještaja osoba s invaliditetom iz Kantona, broj: 09-35-209790-1/13 od 25.08.2014. godine, potpisanog sa Ustanovom „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“.

Bitno je naglasiti da je Zeničko-dobojski kanton jedan od tri kantona u kojima su omogućene usluge navedene Ustanove prvenstveno s ciljem izmještanja lica sa duševnim smetnjama iz zavoda, te omogućavanje adekvatne podrške za stanovanje u zajednici.

Ministarstvo i dalje sudjeluje u procesima vezanim za rješavanje problematike lica sa duševnim smetnjama u ustanovama socijalne zaštite zatvorenog tipa, koji su od posebnog značaja vezano za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine (Aplikacija br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14) od 03. novembra 2015. godine.

Prema podacima centara/službi, zaključno sa 2015. godinom, na smještaju u ustanovama nalazi se ukupno 357 lica sa duševnim smetnjama, od čega je 9 (3 M/6 Ž) djece od 0-18. godina starosti, odnosno 348 (182 M/ 166 Ž) odraslih lica.

- Primjena Sporazuma o načinu plaćanja troškova privremenog smještaja korisnika u Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona, broj: 09-14-1112-1/15 od 27.01.2015.godine, čime je podržan rad usluge Prihvatišta pri JU „Dom porodica“ Zenica;
- Potpisan Protokol o postupanju i saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica sa pripadajućim obrascima i Hodogramom, broj: 09-35-21055-1-1/14 od 10.12.2015. godine. Potpisnice navedenog Protokola su: Ministarstvo, svi centri/službi i JU „Dom porodica“ Zenica, čime su preuzeli obavezu da, između ostalog, unaprijede planiranje i implementaciju i praćenje aktivnosti s ciljem adekvatne zaštite navedenih korisničkih grupa djece, u međusobnoj saradnji sa drugim akterima čija je nadležnost zaštita prava djece. Poseban značaj ove aktivnosti se ogleda u tome što će se primjenom donesenih obrazaca omogućiti jenoobrano postupanje centara/službi na nivou Zeničko-dobojskog kantona. Protokol sa pripadajućim obrascima i Hodogramom, predstavlja rezultat djelovanja Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016. godine.

Ministarstvu su odobrena sredstva Odlukom Federalnog ministarstva rada i socijalne politike od 29.12.2015. godine, za realizaciju aktivnosti Modularni program edukacije za stručni kadar pri centrima/službama u iznosu od 12.551,00 KM.

- Iskazana podrška implementaciji Plana transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica 2014-2016. godine, u vidu sufinansiranja projekta „Podrška mladima JU Dom-porodica u procesu socijalnog stanovanja i njihove društvene integracije“ ove ustanove povodom obilježavanja „Dječije nedjelje u 2015. godini. Također, pokrenuti su procesi po pitanju uspostavljanja novog Ugovora o pružanju usluga u saradnji Ministarstva, ustanove i Grada Zenica.

Ministarstvo kontinuirano podstiče centre/ službe da vrše nadležna postupanja s ciljem omogućavanja zbrinjavanja korisnika u biološkoj porodicu ili u alternativne vidove zbrinjavanja (smještaj u drugu porodicu, dnevne centre za djecu i odrasle s posebnim potrebama, stambene jedinice u lokalnoj zajednici uz podršku, Prihvatište i dr.).

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i dr. prava socijalne zaštite u 2015. godini

Tabela broj 5.

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE		OPĆINE/GRAD ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	32	1	161	64	24	110	23	32	103	135	497	78	1.260
		KM	30.007,80	1.037,70	149.980,85	57.566,65	22.381,55	101.563,60	21.864,50	29.931,05	95.017,90	130.621,71	463.499,20	70.157,70	1.173.630,21
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	118	59	98	108	91	210	43	66	112	90	284	87	1.366
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
3	Smještaj u drugu porodicu	broj	3	1	7	7	0	3	0	1	18	12	32	15	99
		KM	4.337,60	3.710,10	14.810,20	13.214,20	2.557,20	8.119,40	0,00	1.916,60	38.299,80	30.709,40	74.868,50	38.916,60	231.459,60
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	14	1	48	35	33	22	3	32	85	45	353	61	732
		KM	100.867,39	7.921,98	430.059,80	240.170,45	265.375,04	204.013,00	50.027,88	228.824,14	805.880,86	314.560,86	2.148.890,88	409.576,76	5.206.169,04
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	0	7	3	0	5	0	1	5	2	9	3	36
		KM	4.140,00	0,00	20.336,20	7.942,50	0,00	10.440,00	0,00	3.726,00	14.843,10	9.122,60	29.528,30	12.075,70	112.154,40
UKUPNO		broj	185	64	376	259	181	375	72	165	426	341	1.560	320	3.493
		KM	259.020	33.392	1.077.247	578.264	574.489	562.149	136.320	512.022	1.795.723	820.175	4.946.678	964.304	6.888.513

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove za mjesec decembar 2015. godine sa podacim o doznačenim iznosima sredstava za svaku pojedinačnu ustanovu socijalne zaštite za 2015. i 2014. godinu

Tabela br. 6.

USTANOVE		OPĆINE/GRAD	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO (mjesčno)	Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2015	Ukupno na godišnjem nivou za socijalne ustanove 2014
1	Zavod za zbrinjavanje MI djece i omladine Pazarić	broj	5		8		4	3		4	9	7	26	2	68	68	70
		KM	3660,43		8027,40		4165,56	2994,20		3364,20	9128,70	6830,21	26063,40	2170,00	66.404,10	797.527,71	804.462,14
2	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj											47		47	47	46
		KM											9165		9.165,00	93.210,00	91.065,00
3	"Naš dom" d.o.o. Travnik	broj	1		4	1	4	3		1	4	1	9	2	30	30	36
		KM	469,00		2656,83	528,83	2053,81	1562,19		529,83	2709,16	790,00	4151,27	1580,00	17.030,92	228.706,48	263.475,08
4	JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad	broj										1			1	1	2
		KM										592,40			592,40	7.766,36	13.279,67
5	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj													0	1	4
		KM													0,00	8.592,00	37.600,00
6	JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor	broj				1						1			2	2	2
		KM				722,00						850,00			1572,00	17.884,40	17.664,00
7	Sveta obitelj Mostar	broj											2		2	2	2
		KM											2680,00		2680,00	32.160,00	27.580,00
8	"Mala škola" Vareš	broj			2					1					3	3	5
		KM			850,56					174,00					1.024,56	15.294,72	26.576,72
9	JU "Dom-porodica" Zenica	broj	2		8		7	6			24	2	43		92	92	95
		KM	1309,06		4861,92		5445,40	4710,00			18840,00	1570,00	33020,64		69757,02	876.628,59	885.939,87
11	Dom zadjecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj									1				1	1	1
		KM									595,00				595,00	7.140,00	7.140,00
12	"Majčino selo" Međugorje	broj								2					2	2	2
		KM								782,58					782,58	7.227,05	11.565,16
13	Edukacijsko-rehabilitacijski Centar DUGA Novi Travnik	broj												2	2	2	2
		KM												1240,00	1240,00	14.880,66	13.180,00
14	Zavod za zbrinjavanje MI osoba Bakovići	broj	3		7	5	2		3	13	10	11	11	10	75	75	74
		KM	2688,33		6337,40	5103,00	1997,15		3255,00	8181,90	9510,43	10345,80	8945,71	9248,94	65613,66	761.940,88	755.606,42
15	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj		1				1							2	2	2
		KM		700				540,66							1240,66	14.887,92	14.900,28
16	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj			2	4	3	4			5		2	1	21	21	38

		KM			435,00	652,50	652,50	870,00			1087,50		435,00	217,50	4.350,00	59.028,90	71.211,30
17	FONDACIJA "SELO MIRA" Lukavac - Turija	broj	1				3				5	7			16	16	20
		KM	450,00				1350,00				2250,00	3150,00			7.200,00	94.809,19	113.298,38
18	Zavod za zbrinjavanje MIL – Drin	broj			13	7	6	5		6	21	2	70	14	144	143	143
		KM			10005,13	6266,50	5219,50	4637,00		3910,50	19659,20	1617,00	65612,37	14064,78	130991,98	1.549.755,08	1.588.122,26
19	Zavod za liječenje "Jakeš" Modriča	broj											1	1	2	2	3
		KM											468,00	492,75	960,75	17.543,60	24.247,04
20	JU Dom za stara lica Zenica	broj	1			1	4			2		1	10	4	23	20	22
		KM	246,00			571,00	1562,68			1131,00		484,12	5243,72	1771,45	11.009,97	161.423,65	152.628,30
21	Penzionerski dom sa stacionarom	broj	1		4					3	6		23	1	38	38	43
		KM	669,00		2936,25					1770,20	4665,65		14463,65	669,00	25.173,75	307.491,55	211.693,74
22	Sumero Centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici	broj											10		10	10	
		KM											5889,69		5.889,69	17.813,30	
23	JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama Zenica	broj											98		98	98	
		KM											13.166,67		13166,67	158.000,04	
24	DC Maglaj	broj				16						12		24	52	52	57
		KM				14.180,40									14180,40	141.804,00	141.804,00
25	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj											1		1	2	2
		KM											300,00		300,00	5.700,00	4.010,00
26	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj													0	2	
		KM													0,00	4.040,00	
27	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj													0		1
		KM													0,00	0,00	300,00
UKUPNO		broj	14	1	48	35	33	22	3	32	85	45	353	61	732	732	671
		KM	9.491,82	700,00	36.110,49	28.024,23	22.446,60	15.314,05	3.255,00	19.844,2	68.445,64	26.229,5	189.605,12	31.454,42	450.921,11	5.401.256,08	5.277.049,36

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

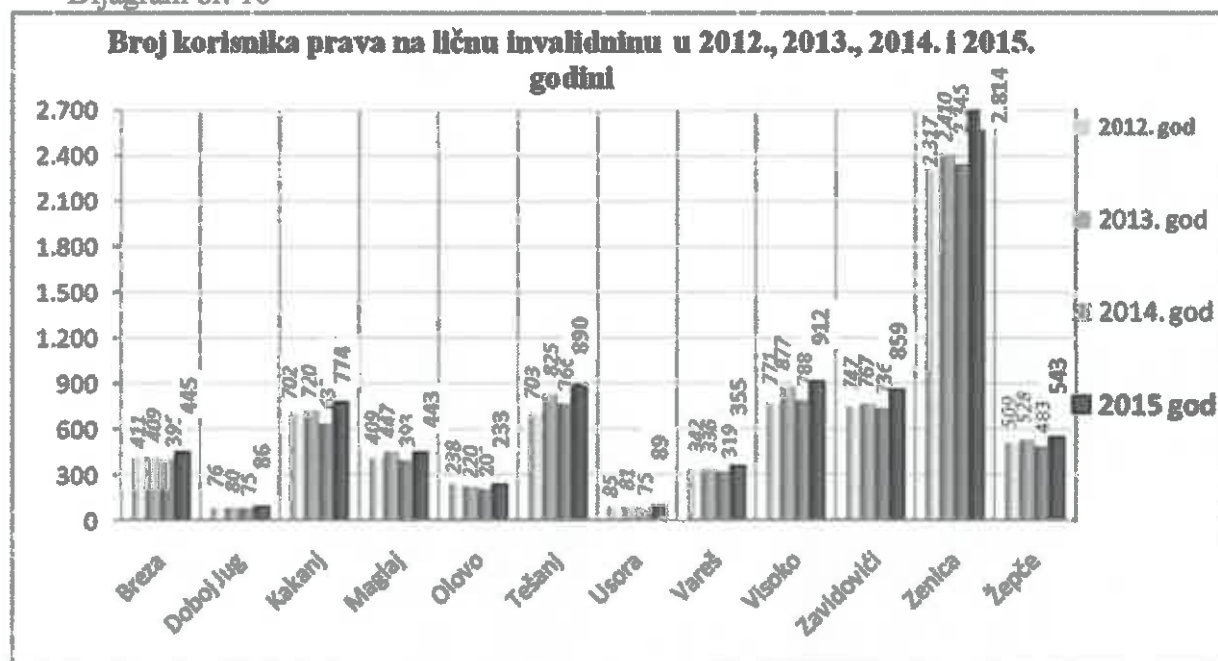
Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući je jedno od prava koja proizilazi iz Kantonalnog zakona pod određenim uslovima. Ovo pravo mogu ostvariti lica kojima je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti da se staraju o sebi, i to ukoliko ne ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom ili Federalnom zakonu, odnosno ako nemaju mogućnosti da se njega i pomoć pod određenim uslovima osigura na drugi način. Za ovaj vremenski period u općinama/gradu nije registrovan niti jedan slučaj ostvarivanja ovog prava. Ovo pravo se finansira samo iz budžeta općina/građa i realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaz i mišljenje Institut za medicinsko vještačenje ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, to jeste lice može ostvarivati samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati i ta prava.

Prema podacima u bazi SOTAC broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom na kraju 2015. godine bio je 8.443 korisnika, a ostvarivano je 19.785 prava. U toku prethodne godine, to jeste u 2014. godine broj lica s invaliditetom bio je 7.209 korisnika i ostvarivali su 15.901 pravo. Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu predočeni su u dijagramu br. 10.

Dijagram br. 10

Poređenjem broja lica s invaliditetom iz 2015. godine u odnosu na 2014. godinu možemo uočiti da je povećan broj korisnika prava na ličnu invalidninu u svim općinama/gradu.

U 2015. godini za finansiranje svih prava lica sa invaliditetom iz budžeta Federacije BiH izdvojeno je oko 27.678.918,72 KM. Naknade za navedena prava isplaćuju se iz budžeta Federacije BiH, kako je prikazano u tabeli br. 7:

Tabela br. 7

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,20 KM	

Detaljniji podaci o broju svih prava korisnika za 2015. godinu dati su u tabeli br. 8.

Tabela br.8

OPĆINE/ GRAD ZE-DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida							Ukupno osoba s 100% i 90% invalidite tom	Ukupno prava
	100 %	90%	I. grupa tuđe njege i pomoći		II. grupa tuđe njege i pomoći		Ortopetski dodatak		
			FBiH I grupa	ZE-DO kanton I grupa	F BiH II grupa	ZE-DO kanton II grupa			
BREZA	245	200	144	48	198	50	164	445	1.049
DOBOJ- JUG	55	31	44	7	30	4	46	86	217
KAKANJ	487	287	340	85	285	34	299	774	1.817
MAGLAJ	295	148	206	42	140	25	184	443	1.040
OLOVO	150	83	90	22	93	21	81	233	540
TEŠANJ	591	299	405	87	310	39	338	890	2.069
USORA	56	33	49	9	31	4	43	89	225
VAREŠ	212	143	140	48	160	42	147	355	892
VISOKO	590	322	402	109	334	44	386	912	2.187
ZAVIDOV IĆI	545	314	368	98	331	59	338	859	2.053
ZENICA	1896	918	1180	118	877	282	1.148	2.814	6.419
ŽEPČE	348	195	211	49	231	30	213	543	1.277
Ukupno	5.470	2.973	3.579	722	3.020	634	3.387	8.443	19.785

3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama

I tokom 2015. godine, Ministarstvo je provodilo aktivnosti s ciljem unapređenja usluga dnevnog zbrinjavanja osoba s invaliditetom s ciljem ostanka istih u biološkim porodicama i u lokalnim zajednicama, te adekvatnog socijalnog uključivanja. Aktivnosti su podrazumijevale sufinansiranje projekata koji se provode u saradnji sa ustanovama i organizacijama civilnog društva s ciljem povećanja dostupnosti navedenih usluga na području Kantona, ali i intenziviranje procesa na jačanju kapaciteta JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, te osnivanja poslovnih jedinica ove ustanove. S tim u vezi, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- za djelovanje JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, u 2015. godini su izdvojena sredstva u ukupnom iznosu od 158.000,00 KM, a stručne usluge su omogućene za 126 korisnika. Kao pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera u stvaranju preduslova za kontinuirano obavljanje osnovne djelatnosti novouspostavljene JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona Vlada Kantona je Odlukom, broj: 02-14-20921/15 od 26.11.2015. godine, odobrila sredstva u iznosu od 20.000,00 KM. Također, u okviru obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2015. godini, podržana su dva projekta JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM. U pitanju su sljedeći projekti „Podrška djeci sa govorno-jezičkim poteškoćama u općinama ZE-DO kantona“ i „Uloga didaktičkog materijala kod djece predškolske dobi sa posebnim potrebama ZE-DO kantona“;
- za sufinansiranje realizacije projekta „Dnevni centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama“ u Visokom za korisnike iz općina: Visoko, Kakanj, Breza, Vareš i Olovo, koji realizuje Udruženje „Humanost-societas humanitatis“ Zenica, iz Budžeta Kantona izdvojena sredstva u ukupnom iznosu od 145.000,00 KM. Projekat je završen 31.12.2015. godine;
- Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Zaključke, broj: 02-34-22929/15 i broj: 02-34-22930/15 od 30.12.2015. godine, kojima je dala saglasnost na Prijedlog Odluka Upravnog odbora navedene ustanove o osnivanju poslovnih jedinica „Dnevni centar Visoko“ i „Dnevni centar Tešanj“;
- za djelovanje Ustanove „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj, koja pruža usluge za djecu sa posebnim potrebama školskog uzrasta i odrasle osobe sa posebnim potrebama sa područja općina Maglaj, Žepče i Zavidovići, u 2015. godini iz kantonalnog Budžeta Kantona utrošeno je 141.804,00 KM, a usluge su omogućene za 57 korisnika;
- Uz saglasnost Vlade Zeničko-dobojskog kantona koja je data Zaključkom, broj: 02-35-3879/15 od 17.02.2015. godine, počela je realizacija projekta „Izgradnja zgrade Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama u općini Žepče“ za korisnike sa područja općina Maglaj, Zavidovići i Žepče. S ciljem adekvatne realizacije projekta, potpisan je Ugovor o provedbi projekta od strane ovog Ministarstva, Općine Žepče, Ustanove „Dnevni centar za djecu s posebnim potrebama“ Maglaj, Udruženja „Humanost – societas humanitatis“ i JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona. Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-12465/15 od 04.06.2015. godine, odobrena su sredstva Udruženju „Humanost-societas humanitatis“ u ukupnom iznosu od 100.000,00 KM za finansiranje dijela troškova realizacije navedenog projekta u 2015. godini;
- Podrška za realizaciju projekta Dnevnog centra pri JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica. U ove svrhe je utrošeno 89.000,00 KM iz Budžeta Kantona, a usluge su omogućene za 48 korisnika.
- Povodom obilježavanja Dječije nedjelje u 2015. godini, odobrena su sredstava za realizaciju projekata za: Udruženje majki djece s posebnim potrebama iz Tešnja (5.000,00 KM); Udruženje „Roditelji osoba sa posebnim potrebama - ZVIJEZDA iz Zenice (1.500,00 KM); Bosansko narodno pozorište Zenica (2.000,00); JU Centar za socijalni rad Žepče (4.100,00 KM); Udruženje roditelja djece i omladine s posebnim potrebama Tešanj (2.000,00 KM); JU Centar za socijalni rad Tešanj (4.000,00 KM); Udruženje roditelja sa poteškoćama u razvoju „Mala sirena“ Zavidovići (4.000,00 KM) i JU Centar za socijalni rad Zenica (2.000,00 KM).

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i u Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtave rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Ova prava se finansiraju iz Budžeta Federacije i Kantona. Iz Budžeta Kantona se finansiraju i sljedeća prava za čije je bolje uređenje potrebno da se uključe drugi sektori i nivoi vlasti, a to su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritarno zapošljavanje; prioritarno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć.

Shodno rješenjima koja proizilaze iz navedenih zakona, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Ova osnovica je utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH od 10.07.2013. godine u iznosi 586,15 KM i primjenjivana je za 2015. godinu. Ličnu invalidninu civilne žrtave rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2015. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u tabeli br. 10.

Tabela br. 10

OPĆINE/ GRAD ZE-DO KANTONA	CIVILNE ŽRTVE RATA 2015												
	100% I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. Grupa tude njege	II. Grupa tude njege	III. Grupa tude njege	I.step. ortopets ki dodatak	II.step. ortopets ki dodatak	III.step. ortopets ki dodatak	
Breza	1	0	1	0	4	7	1	0	0	1	4	3	
Doboj Jug	2	2	1	4	7	2	2	1	0	2	4	1	
Kakanj	0	0	0	3	1	3	0	0	0	0	1	1	
Maglaj	4	5	6	8	7	31	4	1	0	9	5	12	
Olovo	0	4	1	9	5	8	0	0	0	0	4	6	
Tešanj	2	5	5	9	15	36	2	1	0	7	8	21	
Usora	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	0	1	
Vareš	0	0	0	4	1	7	0	0	0	0	1	1	
Visoko	3	3	1	5	10	15	3	0	0	5	6	6	
Zavidovići	1	8	5	8	10	30	1	1	1	4	8	8	
Zenica	1	8	2	5	9	15	1	0	0	8	9	10	
Žepče	0	2	2	0	0	13	0	0	0	0	3	4	
UKUPNO	15	37	24	55	70	169	15	4	1	37	53	74	
F BiH po korisniku	410,3	299,52	225,67	176,43	131,3	73,85	418,68	293,08	209,34	121,41	92,11	71,18	
ZDK po korisniku	175,85	128,37	96,72	75,61	56,27	31,65	167,47	117,23	83,74	48,57	36,84	28,47	
UKUPNO	586,15	427,89	322,39	252,04	187,57	105,5	586,15	410,31	293,08	169,98	128,95	99,65	

U tabeli br. 11 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice:

Tabela br. 11

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBIH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	252,04 KM	180,03	72,01 KM
-za 2 člana porodice	322,39 KM	230,28	92,11 KM
-za 3 člana porodice	351,69 KM	251,21	100,48 KM
-za 4 člana porodice i više	381,00 KM	272,14	108,86 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 3.166.423,97 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 925.431,33 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.240.992,6 KM, odnosno 869 korisnika ostvarivalo je 1.053 pravo.

Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2015. i 2014. godini prikazani su u tabeli br. 12. Poređenjem podataka u ove dvije godine podaci pokazuju da je manje za 9 korisnika naknada i da se manje ostvaruje 8 prava.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175/10 od 24.05.2010.godine, civilne žrtave rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri/sluzbe. Prema podacima prvostepenih organa pravo na zdravstveno osiguranje tokom 2015. godine ostvarivalo je 78 civilnih žrtava rata.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala civilne žrtve rata ostvaruju pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubno-protetske pomoći i zubnoprotetskih nadomjestaka i endoproteza („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/05 i 13/08), po preporuci nadležnog ljekara, lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem dodatnih troškova liječenja ili nabavki ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata su u skladu sa Pravilnikom ovog Ministarstva dodjeljivane jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Na isti način, civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

88

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2014. i 2015. godini

Tabela br. 12

Pregled broja ostvarenih prava civilnih žrtava rata														
OPĆINA/ GRAD	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god	2015. god	2014. god
Breza	41	43	13	14	1	1	1	1	8	9	27	28	50	53
Doboj jug	39	39	18	18	3	3	3	3	7	7	18	18	49	49
Kakanj	15	16	7	8	5	4	0	0	2	2	3	4	17	18
Maglaj	157	159	61	60	2	2	5	5	26	26	94	97	188	190
Olovo	49	49	27	28	0	0	0	0	10	11	22	21	59	60
Tešanj	142	145	72	75	3	2	3	3	36	37	67	68	181	185
Usora	14	13	4	4	0	0	1	1	1	2	10	10	17	17
Vareš	41	39	12	11	13	12	0	0	2	2	16	16	43	41
Visoko	110	109	37	38	10	10	3	3	17	17	63	61	130	129
Zavidovići	123	124	62	64	4	4	3	3	20	14	57	56	146	141
Zenica	104	102	40	42	16	12	1	1	27	28	48	48	132	131
Žepče	34	40	17	19	5	5	0	0	7	8	12	15	41	47
UKUPNO	869	878	370	381	62	55	20	20	163	163	437	442	1.053	1.061

Pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2015. godine
Tabela br. 13

Redni broj	Mjesec	CIVILNE ŽRTVE RATA	OPĆINE/GRAD ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2015												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tetanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Januar	F BiH	9.940,87	9.798,53	3.423,94	32.102,45	8.690,49	28.508,16	3.501,77	9.496,65	24.959,04	23.925,10	23.854,86	7.760,37	185.962,23 KM
		ZDK	4.035,84	4.025,17	1.467,41	13.127,61	3.597,88	11.736,81	1.430,63	3.972,94	10.328,65	9.883,40	9.876,11	3.226,83	76.709,28 KM
2	Februar	F BiH	8.548,24	9.798,53	3.423,94	31.692,14	9.230,58	28.434,31	3.501,77	9.496,65	24.959,04	27.003,48	23.674,83	7.760,37	187.523,88 KM
		ZDK	3.485,24	4.052,17	1.467,41	12.963,49	3.813,91	11.705,16	1.430,63	3.972,94	10.328,65	11.104,24	9.804,10	3.226,83	77.354,77 KM
3	Mart	F BiH	8548,24	9798,53	3124,42	31281,83	8755,39	28164,26	3501,77	9496,65	25590,91	24896,51	23674,83	7218,76	184.052,10 KM
		ZDK	3485,24	4052,17	1339,05	12799,37	3623,83	11597,14	1430,63	3972,94	10599,44	10271,82	9804,1	3006,46	75.982,19 KM
4	April	F BiH	8548,18	9798,53	3124,42	32362	8755,39	28164,26	3501,77	9496,65	25061,62	25140,05	23977,81	7218,76	185.149,44 KM
		ZDK	3485,23	4052,17	1339,05	13231,44	3623,83	11597,14	1430,63	3972,92	10372,61	10356,44	9920,21	3006,46	76.388,13 KM
5	Maj	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	32001,95	8755,39	28624,82	3501,77	9496,65	25061,62	24131,07	23567,5	7218,76	183.650,63 KM
		ZDK	3413,22	4052,17	1339,05	13087,41	3623,83	11781,34	1430,63	3972,94	10372,61	9952,9	9756,09	3006,46	75.788,65 KM
6	Juni	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	32563,01	8755,39	28049,12	3501,77	9496,65	25061,62	23951,05	23567,5	7218,76	183.455,97 KM
		ZDK	3413,22	4052,17	1339,05	13311,83	3623,83	11551,09	1430,63	3972,94	10372,61	9880,88	9756,09	3006,46	75.710,80 KM
7	Juli	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	32232,69	9835,51	28049,12	3501,77	9496,65	25061,62	23951,05	26540,63	7218,76	187.178,90 KM
		ZDK	3413,22	4052,17	1339,05	13196,59	4055,95	11551,09	1430,63	3972,94	10372,61	9880,88	10998,8	3006,46	77.270,39 KM
8	Avgust	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	31715,74	8935,41	28949,27	3501,77	9496,65	25061,62	23951,05	23693,58	7218,76	183.814,95 KM
		F BiH	3413,22	4052,17	1339,05	12975,04	3695,85	11911,14	1430,63	3972,94	10372,61	9880,88	9813,18	3006,46	75.863,17 KM
9	Septemb ar	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	31715,74	8181,98	28049,12	3501,77	9496,65	25061,62	23951,05	25745,08	7218,76	184.212,87 KM
		ZDK	3413,22	4052,17	1339,05	12975,04	3651,09	11551,09	1430,63	3972,94	10372,61	9880,88	10692,43	3006,46	76.337,61 KM
10	Oktobar	F BiH	8368,15	9798,53	3124,42	32990,59	8755,38	27823,47	3501,77	9496,65	25061,62	23951,05	24103,88	7218,76	184.194,27 KM
		ZDK	3413,22	4052,17	1339,05	13484,96	3623,84	11454,37	1430,63	3972,94	10372,61	9880,88	9989,03	3006,46	76.020,16 KM
11	Novembar	F BiH	8368,15	9618,5	3124,42	33170,62	9835,5	27823,47	3501,77	10731,66	25061,62	23951,05	28566,94	7218,76	190.972,46 KM
		ZDK	3413,22	3980,16	1339,05	13556,97	4055,96	11454,37	1430,63	4502,21	10372,61	9880,88	11891,55	3006,46	78.884,07 KM
12	Decembar	F BiH	8368,15	10324,21	9279,03	32810,56	8935,41	32221,05	3501,77	12545,18	25238,05	23951,05	26662	6988,48	200.824,94 KM
		ZDK	3413,22	4282,61	3976,69	13412,42	3695,85	13305,12	1430,63	5279,5	10448,22	9880,88	11082,61	2914,36	83.122,11 KM
UKUPNO		F BiH	102.530,73	117.928,01	44.246,69	386.639,32	107.421,82	342.860,43	42.021,24	118.243,34	301.240,00	292.753,56	297.629,44	87.478,06	2.240.992,64
		ZDK	41.797,31	48.757,47	18.962,96	158.122,17	44.685,65	141.195,86	17.167,56	49.511,09	124.685,84	120.734,96	123.384,30	36.426,16	925.431,33

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom, u smislu Kantonalnog zakona, je obezbjeđenje porodice kroz materijalna i druga davanja i pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom, a finansiraju se iz kantonalnog Budžeta i gradskog/općinskih budžeta. U ovom dijelu Informacije predloženi su pokazatelji i dostignuto stanje po pitanju ostvarenih prava porodice sa djecom koja se finansiraju iz kantonalnog Budžeta.

Detaljne informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarivanje prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u tabeli br. 16.

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 108,75 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona iz prethodne godine koja je za 2014. godinu iznosila 725,00 KM.

Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje ovog prava za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer pravo mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

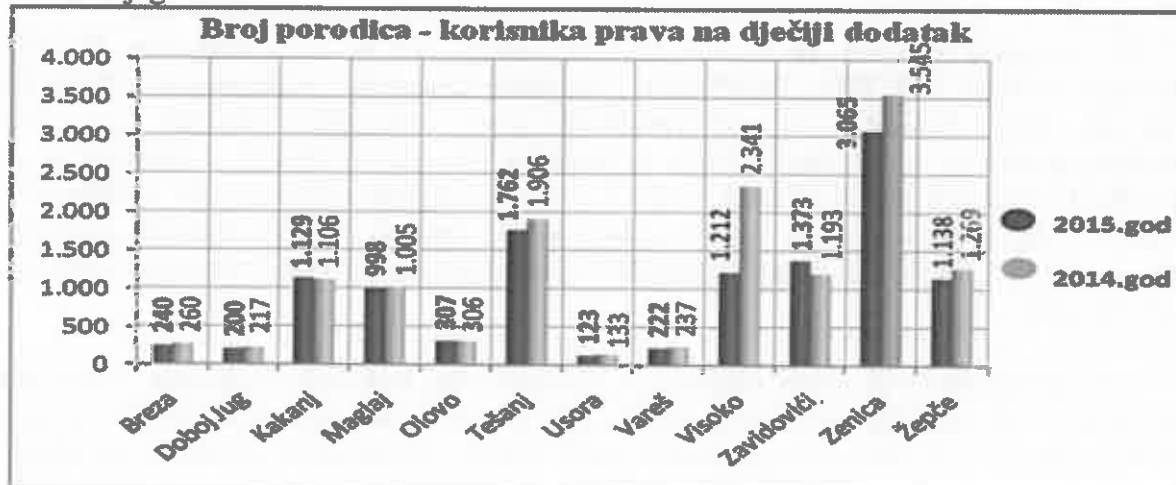
Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršenih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona.

U tabeli br. 14, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2015. i 2014. godinu.

Tabela br. 14

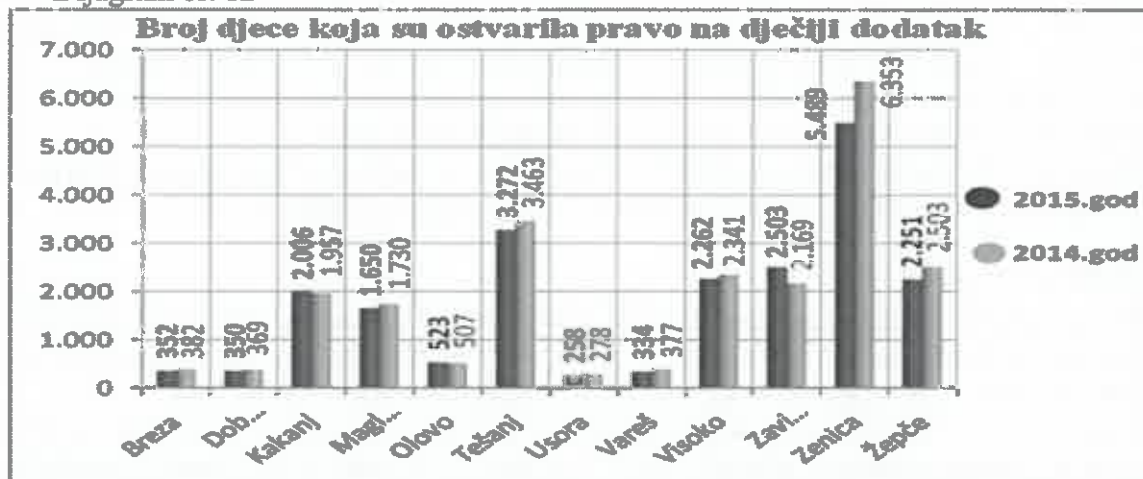
Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2015. Godini	Visina dječijeg dodatka u 2014. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	14,50 KM	14,60 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	21,75 KM	21,90 KM

Dijagram br. 11

U dijagramu br. 11 predočeni su podaci o broju porodica korisnika prava na dječiji dodatak, a u dijagramima br. 12 i br. 13, prikazan je broj djece za koju je ostvarena naknada za dodatka na djecu, kao i iznosi utrošenih sredstva tokom 2015. i 2014. godine, koji su razvrstani po općinama/gradu Kantona.

Dijagram br. 12

Dijagram br. 13

U 2015. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 11.769 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 21.250 djece. Za finansiranje ovog prava u 2015. godine utrošeno je 4.212.540,90 KM. Isto pravo u 2014. godine ostvarivalo je 13.518 (14.302) porodica/korisnika za 22.429 (23.625) djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 4.240.457,65 KM. Poređenjem navedenih podataka, evidentno je došlo do smanjenja broja porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 1.749 porodice/korisnika i 1.179 djece kojima je prestalo ovo pravo. Shodno smanjenju broja korisnika naknada za dječiji dodatak u 2015. godini smanjena je i potrošnja sredstava za 27.916,75 KM. Trend smanjenja broja korisnika i djece koja su ostvarila naknadu za dječiji dodatak, prisutan je od 2012. godine kada je ovo pravo ostvarivalo 13.610 porodica/korisnika za 24.072 djece.

U nastojanju da se uredi ujednačena i bolja zaštite porodica sa djecom, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je tokom 2013. godine predlagalo radni materijal Zakona o zaštiti porodice sa djecom u Federaciji BiH. Nakon dostavljenih primjedbi od strane

resornih kantonalnih ministarstva, konstatovano je da je ključni problem utvrditi modalitete finansiranja prava iz zakona na nivou Federacije BiH u ovoj oblasti. Stoga je krajem 2014. i tokom 2015. godine, rađena „Analiza situacije, ključni izazovi i reformski prioriteti“. Pored identifikacije mogućih izvora finansiranja i poteškoća oko osiguranja sredstva da bi se osnovna prava finansirala, većina resornih kantonalnih ministarstva je dala podršku ideji da se na nivou Federacije BiH utvrde i realiziraju osnovna prava u ovoj oblasti, a da kantoni imaju opciju utvrđivanja i osiguravanja drugih prava, u zavisnosti od svoje ekonomske moći. Osnovna prava bi podrazumijevala dječiji dodatak i porodijske naknade, ali eventualno i druga prava, poput jednokratne pomoći. Time bi se uslovi i iznosi naknada ujednačili u čitavoj Federaciji BiH, što bi spriječilo diskriminaciju prema mjestu stanovanja, te pojave poput migracija porodica ili fiktivnih prijava.

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

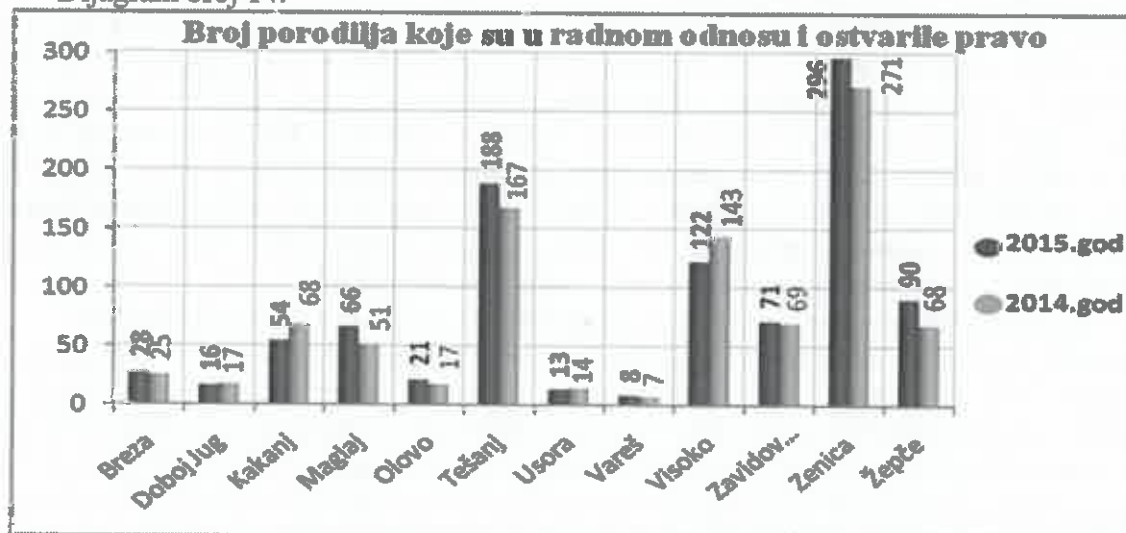
Porodilje u radnom odnosu na području Zeničko-dobojskog kantona za vrijeme porodijskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostvarila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Federalni zavod za statistiku objavio je posljednju neto plaću za decembar 2015. godinu a iznosila je 725,00 KM.

Pored ove naknade, shodno mogućnostima i poslodavac može isplatiti sredstava do punog iznosa plate zaposlenice koja je na porodijskom bolovanju, jer ovakva mogućnost Zakonom o radu nije zabranjena i u praksi se provodi.

U 2015. godini pravo na porodijsko odsustvo ostvarilo je 973 porodilja u radnom odnosu, odnosno ostvaren je veći broj prava za 56 porodilja u odnosu na 2014. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 917 porodilja. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 7.994.305,97 KM, a u 2014. godini utrošena u iznosu 7.695.184,26 KM, što znači da je u 2015. godini utrošen veći iznos sredstava za 3,88%.

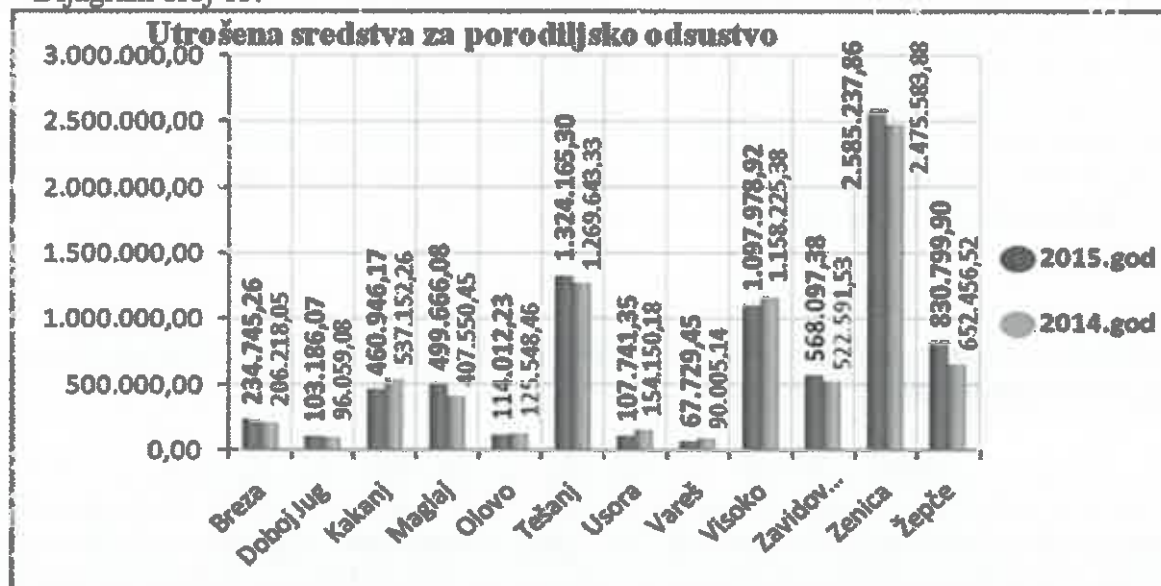
U narednim dijagramima br. 14 i br. 15, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenih sredstava tokom 2014. i 2015. godine, koji su razvrstani po općinama Kantona.

Dijagram broj 14.

Uvidom u prikazane podatke vidljivo je da je u 2014. godini ovo pravo ostvarilo manji broj porodilja u općinama: Doboju Jug, Kakanju, Usoru i Visoko, dok je u svim drugim općinama/gradu Kantona evidentan povećan broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.

Dijagram broj 15.

Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za ovo pravo sa utrošenim sredstvima za sva prava gdje je utrošeno oko 22.912.101 KM, može se konstatovati da se više od 1/3 ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje u radnom odnosu.

U cilju unapređenja i ujednačavanja zaštite porodice sa djecom, od 2009. godine provode se aktivnosti u cilju donošenja federalnog Zakona o zaštiti porodice sa djecom. U izradu ovog Zakona bila su uključena resorna kantonalna ministarstva i centri za socijalni rad, kroz stručne rasprave i davanje primjedbi na dostavljene radne materijale. Ministarstvo je prilikom davanja mišljenja i saglasnosti na Prednacrt Zakona o zaštiti porodice sa djecom, (dostavljen 2013. godine, od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike) zauzelo stav i dalo mišljenje da je neophodno da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje je do 1999. godine ostvarivano u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju. Argument za ovaj stav predstavlja činjenica da se radi o pravu iz radnog odnosa, koje je kao takvo i utvrđeno Zakonom o radu za žene majke, kojima poslodavac uplaćuje doprinose iz plaće i prije porođaja. Ministarstvo je svoje mišljenje iznijelo u dokumentu „Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini“ u kojoj je naznačeno da je provedba navedenog od posebnog značaja, uzimajući u obzir tendenciju pada nataliteta, koja je prema podacima Zavoda za statistiku Federacije BiH evidentirana tokom 2013. i 2014. godine, kao i tešku ekonomsku situaciju, obzirom da je u 2014. godini bio prisutan otežan priliv sredstava u Budžet Zeničko-dobojskog kantona zbog čega su kasnile isplate naknada za zaposlene porodilje, što je za posljedicu imalo održavanje niza protesta i žalbi porodilja u radnom odnosu prema Zeničko-dobojskom kantonu.

Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH, na inicijativu Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH, provela je istraživanje o stanju zaštite majke i materinstva u Federaciji BiH, te izradila „Specijalni izvještaj o stanju zaštite majke i materinstva na području Federacije BiH“. Analizirajući stanje zaštite majke i materinstva u Federaciji BiH Institucija Ombudsmena dala je nekoliko preporuka, koje se odnose i na područje Zeničko-dobojskog kantona. Ombudsmeni ukazuju na potrebu vlasti u Zeničko-dobojskom kantonu da periodično razmatraju da li je podrška porodicama sa djecom bazirana na stvarnim potrebama njihovih domaćinstava, kako bi se osiguralo pravo svake osobe na životni standard. Vlada je

na prijedlog Ministarstva Zaključkom broj:02-35-20920/15 od 26.11.2015. godine prihvatila Informaciju o stanju zaštite majke i materinstva na području Zeničko-dobojskog kantona u odnosu na nalaz i mišljenje Institucija Ombudsmena za Zeničko-dobojski kanton i preporuke definisane u navedenom Specijalnom izvještaju.

U skladu sa propisima općina Zeničko-dobojskog kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja natalitete u sljedećim općinama:

- Breza, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 100 KM. U 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 78 porodilje.
- Doboju, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 100,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 400,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 50 porodilja.
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150 do 200 KM. U 2015. godini pravo je ostvarilo 374 porodilje.
- Tešanj, gdje sve porodilje koje po redoslijedu rođenja rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 400 KM. U 2015. godini pravo je ostvarilo 50 porodilja
- Vareš, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 200 do 300 KM. U 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 32 porodilje.

5.3. *Zaštita nezaposlenih porodilja*

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, odnosno iznos 362,50 KM. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava, i to:

- a) novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja, po svakom novorođenčetu;
- b) jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- c) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishranu za majke-dojilje,

U tabeli br. 15, za navedena prava predočavamo iznose pomoći prema uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2015. i 2014. godinu.

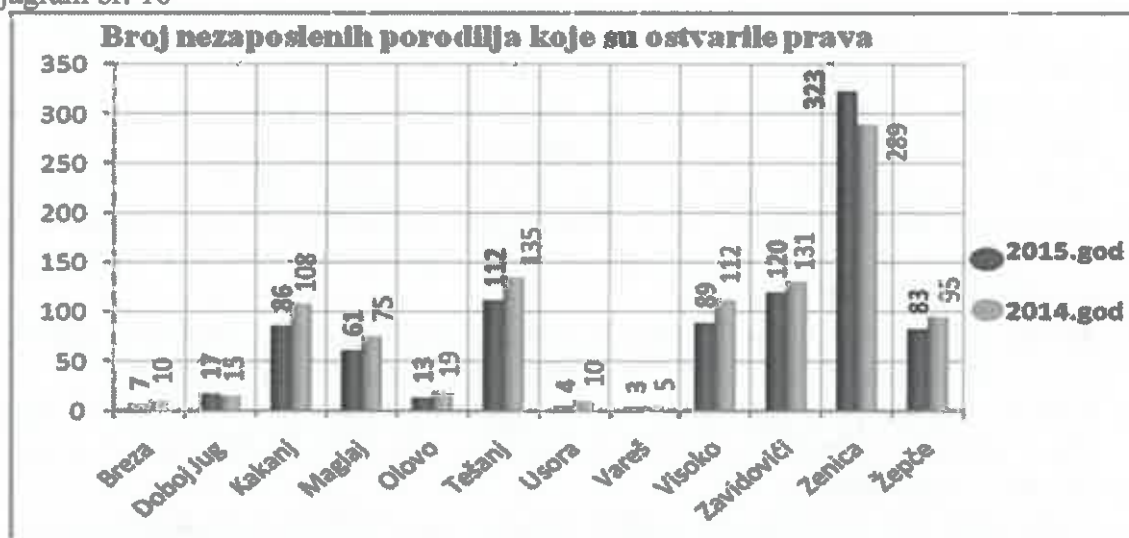
Tabela br. 15

Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2015. godini	Visina pomoći u 2014. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu	150,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	108,75 KM	109,65 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojlje	72,50 KM	73,10 KM

U toku 2015. godine putem centara za socijalni rad i općinskih službi nadležnih za oblast socijalne zaštite navedena prava ostvarivalo je 918 porodilje, dok su u 2014. godini ista prava ostvarile 1.004 nezaposlene porodilje. Ovi podaci potvrđuju konstatacije o padu nataliteta u našem Kantonu, jer samo u prošloj godini smanjen broj ostvarenih prava porodilja koje nisu u radnom odnosu za 86 porodilja. Ukoliko broj ostvarenih prava u 2015. godini uporedimo sa podacima iz 2010. godine, kada je prava ostvarivalo 1.238 porodilja, vidjet ćemo da se u 2015.godini smanjio broj ostvarivanih prava za 320 porodilja.

U narednom dijagramu br.16. su dati razvrstani podaci po općinama/gradu Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2014. i 2015. godini.

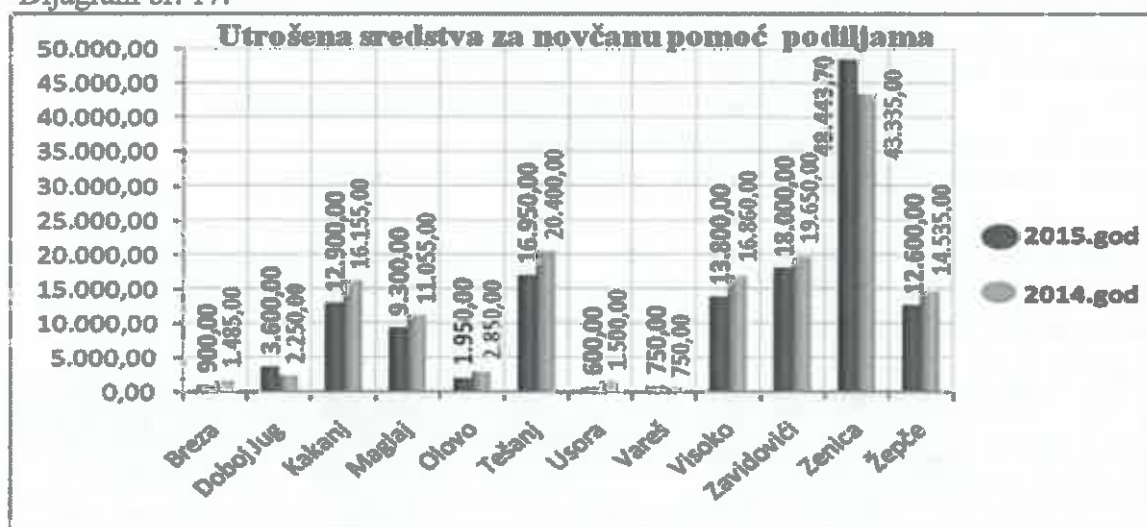
Dijagram br. 16

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2015. godine ukupno je utrošeno 669.228,95 KM, dok je u 2014. godini bilo utrošeno 695.597,85 KM. Manja potrošnja sredstava u 2015. godini je za 3,94% i posljedica je ostvarenog manjeg broja ovih prava po Kantonalnom zakonu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama razvrstan po općinama/gradu Kantona za 2014. i 2015. godinu prikazan je u narednom dijagramu.

Dijagram br. 17.

Dakle, u 2015. godini za pravo na novčanu pomoć za nezaposlene porodilje utrošeno je ukupno 139.793,70 KM, a u 2014. godini 150.825 KM, odnosno utrošeno je za 7,89% manje sredstava.

Za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz budžeta Kantona u 2015. godini utrošeno je 101.695,15 KM, a u 2014. godini utrošeno 109.722,10 KM, odnosno utrošeno je za 7,89% manje sredstava.

Tokom 2015. godini za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci utrošeno je 427.740,10 KM, a u 2014. godini utrošeno 435.050,75 KM, odnosno utrošeno je za 1,71% manje sredstava.

SD

Pored općina: Breza, Doboj Jug, Kakanj, Tešanj i Vareš, koje za sve porodilje pod određenim kriterijima finansiraju jednokratne pomoći (vidjeti na str.29), dodatna pomoć i podrška nezaposlenim porodiljama provodi se u općinama:

- Doboj Jug, gdje porodilje koje nisu u radnom odnosu, pod uvjetom da imaju prijavljeno prebivalište i stvarno boravište na području općine Doboj Jug a da im mjesečni prihodi domaćinstva ostvareni u periodu od šest mjeseci prije podnešenja zahtjev ne prelaze iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, ostvaruju novčanu pomoć na period od 10 /deset/ mjeseci. Pomoć se priznaje od dana porođaja žene – majke, neovisno od broja rođene djece i finansira u visini od 50,00 KM mjesečno. U 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 23 porodilja.
- Usora, gdje nezaposlene porodilje ostvariti pomoć u trajanju od šest mjeseci u iznosu od 200 KM za prvo dijete, a za svako naredno iznos se uvećava za 100 KM. U 2015. godini pravo je ostvarilo 7 porodilje.
- Visoko, gdje nezaposlene porodilje pod uvjetom da im ukupni prihodi domaćinstva ne prelaze iznos 50% prosječne plaće u Federaciji mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 300 KM. U 2015. godini ovo pravo je ostvarilo 93 porodilje.

Imajući u vidu ovako uređenu zaštitu nezaposlenih porodilja možemo konstatovati da nezaposlene porodilje imaju neujednačenu pomoć i podršku i da se nalaze u nepovoljnom položaju. Stoga su nastojanja ovog Ministarstva da se poboljšaju zakonska rješenja u Nacrtu Zakona o zaštiti porodice sa djecom za ovu populaciju, sa ciljem unapređenja socijalno-materijalnog položaja porodica sa djecom i poticaju nataliteta u Kantonu. Ministarstvo je dalo mišljenje na Prednacrt Zakona o zaštiti porodice sa djecom, (dostavljen 2013. godine) da se osnovna prava finansiraju iz iz federalnog Budžeta, tj. primedbu da se pravo na dječiji dodatak i pravo na novčanu pomoć nezaposlenih porodilja u potpunosti finansira iz federalnog Budžeta, dok bi se druga dva prava finansirala iz budžeta kantona. Na ovaj način bi se obezbijedila dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2015. godini, posmatrano po vrsti prava i po općinama/gradu Kantona

Tabela br. 16.

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM		OPĆINE/GRAD ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	240	200	1.129	998	307	1.762	123	222	1.212	1.373	3.065	1.138	11.769
		KM	76.337,45	64.070,35	382.560,15	321.572,80	100.943,10	627.296,35	44.330,25	69.391,95	453.705,55	500.250,45	1.138.890,35	433.192,15	4.212.540,90
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	352	350	2.006	1.650	523	3.272	258	334	2.262	2.503	5.489	2.251	21.250
		KM	76.337,45	64.070,35	382.560,15	321.572,80	100.943,10	627.296,35	44.330,25	69.391,95	453.705,55	500.250,45	1.138.890,35	433.192,15	4.212.540,90
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	28	16	54	66	21	188	13	8	122	71	296	90	973
		KM	234.745,26	103.186,07	460.946,17	499.666,08	114.012,23	1.324.165,30	107.741,35	67.729,45	1.097.978,92	568.097,38	2.585.237,86	830.799,90	7.994.305,97
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	7	17	86	61	13	112	4	3	89	120	323	83	918
		KM	900,00	3.600,00	12.900,00	9.300,00	1.950,00	16.950,00	600,00	750,00	13.800,00	18.000,00	48.443,70	12.600,00	139.793,70
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	7	17	86	61	13	112	4	3	89	120	323	83	918
		KM	763,05	2.505,75	13.503,90	6.222,15	2.070,75	12.304,05	435,00	437,70	10.023,90	13.182,15	30.992,10	9.254,65	101.695,15
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	7	17	86	61	13	112	4	3	89	120	323	83	918
		KM	2.835,30	9.653,90	41.766,10	29.408,70	8.211,70	56.279,90	2.034,80	1.888,60	36.674,90	55.779,60	143.565,20	39.641,40	427.740,10
UKUPNO		broj	401	417	2.318	1.899	583	3.796	283	351	2.651	2.934	6.754	2.590	24.977
		KM	315.581,06	183.016,07	911.676,32	866.169,73	227.187,78	2.036.995,60	155.141,40	140.197,70	1.612.183,27	1.155.309,58	3.947.129,21	1.325.488,10	12.876.075,82

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, zdravstveno osiguranje, unapređenja brige o djeci i starim licima, prevencija nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici, te nadzor nad stručnim radom i utroškom sredstava.

6.1. Drugi oblici socijalne zaštite (su)finansirani iz kantonalnog Budžeta

6.1.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona“

Udruženje „Medica“ Zenica implementira navedeni projekat kojim se pružaju usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i tretmani na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici i zajednici. Prema ranije potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je da obezbijedi 30% potrebnih sredstava za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“.

Tokom 2015. godine, Udruženju „Medica“ Zenica odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 54.720,00 KM. Sredstva su dodijeljena u dva navrata, odnosno Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 13.680,00 KM za period januar – mart 2015. godine, a zatim Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona odobreno 41.040,00 KM, za period april – decembar 2015. godine.

Prema Izvještaju Udruženja „Medica“ za 2015. godinu, u „Sigurnoj kući“ je bilo smješteno 50 osoba (16 žene i 33 djece uzrasta od 0-18 godina, te 1 muškarac koji je boravio u Kriznom centru) sa kojima je urađeno 551 individualnih terapijskih sesija, te drugi oblici usluga, podrške i pomoći za prevenciju i zaštitu žrtava nasilja u porodici i zajednici.

Ministarstvo je aktivno učestovalo u radu Koordinacionog tijela na nivou Kantona, te koordiniralo sa nadležnim institucijama i organizacijama na izradi dvogodišnjeg Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona 2016-2017, koji je Vlada usvojila Zaključkom, broj: 02-35-21841/15 od 10.12.2015. godine.

6.1.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Usljed teške socijalne i materijalne situacije odnosno potreba najugroženijih građana, na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstava za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, tokom 2015. godine doznačena su sredstva u ukupnom iznosu od 225.000,00 KM, u četiri kvartala, i to:

- MDD Merhamet Zenica	60.000,00 KM
- Narodna kuhinja Zenica.....	50.000,00 KM
- MDD Merhamet Maglaj	40.000,00 KM
- Caritas zeničkih župa	25.000,00 KM
- Pučka kuhinja Vareš	25.000,00 KM
- Javna kuhinja „Mladi volonteri“ Visoko.....	25.000,00 KM.

Ovaj program podrške od velikog je značaja za najsiriromašnije građane Kantona. Prema izvještajima javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona, dnevno se

Handwritten signature/initials in blue ink.

priprema cca 3.300 obroka, što znači da postoji realna potreba i društvena opravdanost ovakvog vida podrške.

6.1.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U 2015. godini u ove svrhe od strane Ministarstva i Vlade Kantona urađeno je ukupno 236 zaključaka, kojima se odobrila jednokratna novčana pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera pojedincima i porodicama, i to:

- pomoć u pokrivanju dijela troškova liječenja 172 zaključka.....	60.150,00 KM
- pomoć u ublažavanju teške materijalne situacije 43 zaključka.....	10.050,00 KM
- pomoć u nabavci ortopedskih pomagala 11 zaključaka.....	7.300,00 KM
- pomoć u poboljšavanju stambenih uvijeta 8 zaključaka.....	8.100,00 KM
- <u>prevazilaženje drugih okolnosti stanja socijalne potrebe 2 zaključka.....</u>	<u>20.000,00 KM</u>
Ukupno:	105.600,00 KM

6.2. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara/sluzbi ovo pravo do decembra 2015. godine je ostvarivalo oko 3.900 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja u 2015. godini odobrena su raspoloživa sredstva u iznosu od 175.970 KM.

6.3. Podrška udruženjima i organizacijama

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad kantonalnih i općinskih/gradskih udruženja, tj. organizacija civilnog društva. Podrška udruženjima ogleda se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti pojedinih udruženja, uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između udruženja, između civilnog i javnog sektora, kao i putem dodjele novčanih sredstava, koja na prijedlog Ministarstva odobrava Vlade Zeničko-dobojskog kantona, svojim zaključcima.

U pomenute svrhe, tokom 2015. godine iz Budžeta Kantona, na prijedlog Ministarstva podržana su sljedeća udruženja građana, ustanove i dr:

- Savez udruženja penzionera ZDK	6.000,00 KM
- JU Bosansko narodno pozorište Zenica	19.305,00 KM
- Udruženje građana dijabetičara ZDK	500,00 KM
- Savez udruženja slijepih građana ZDK	2.500,00 KM
- Savez udruženja slijepih građana ZDK	1.000,00 KM
- UG Invalidnih lica hroničnih bubrežnih bolesnika ZDK	500,00 KM
- UG Dobročinstvo, humanost, darežljivost Zavidovići	1.000,00 KM
- MZ Žabljak Usora	1.000,00 KM

- Društvo crvenog križa Žepče	1.000,00 KM
- NIPD Naša riječ Zenica	1.500,00 KM
- UG Zeleni polumjesec ZDK	1.000,00 KM
- Udruženje gluhih i nagluhih ZDK	1.000,00 KM
- UG Civilnih žrtava općine Maglaj	3.000,00 KM
- UG Civilnih žrtava općine Maglaj	10.000,00 KM
- Savez civilnih žrtava rata ZDK	700,00 KM
- Društvo socijalnih radnika ZDK	500,00 KM
- Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica	1.000,00 KM
- Kantonalno udruženje „Dlan“ Zenica	800,00 KM
- Udruženje invalida rada ZDK	1.000,00 KM
- CABARET Club Zenica	1.000,00 KM
- Crveni križ ZDK	<u>10.000,00 KM</u>
UKUPNO:	64.305,00 KM

Uz podršku Ministarstva, udruženja civilnih žrtava rata sa područja Kantona su utvrdili datum obilježavanja Dana civilnih žrtava rata – 29. oktobar, i uspostavili dogovor o formiranju Saveza udruženja civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona.

6.4. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 27. sjednici, održanoj 14.09.2015. godine, donijela Odluku o odobravanju sredstava za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2015. godinu. Povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2015. godinu odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 99.635,00 KM.

U povodu obilježavanja „Dječije nedjelje“ koja se provodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija Ministarstvo je na osnovu člana 34. stav 2. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 02/15) raspisalo Javni poziv.

Na Javni poziv su mogle aplicirati pravna lica, odnosno: jedinice lokalne samouprave, ustanove socijalne i dječije zaštite, kao i udruženja i fondacije čije su programske aktivnosti usmjerene na unapređenje zaštite i brige o djeci sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Pravo na korištenje sredstava su mogla ostvariti pravna lica čiji su se projektni prijedlozi odnosili na:

1. pružanje podrške porodicama sa djecom (sa naglaskom na djecu bez roditeljskog staranja i porodice u riziku od razdvajanja, djecu ometenu u fizičkom i/ili psihičkom razvoju, višechlane porodice sa djecom i dr. marginalizovanih grupa djece) koje se nalaze u stanju socijalne potrebe;
2. promotivne, edukativno-zabavne i dr. aktivnosti o značaju primjene Konvencije o pravima djeteta.

Nakon završene procedure po Javnom pozivu Ministarstvo je donijelo Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2015. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-35-17135/15 od 14.09.2015. godine. U skladu sa Javnim pozivom odobreno je finansiranje 37 projekata.

6.5. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama

Handwritten signature/initials in blue ink.

predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta općina.

Prema raspoloživim informacijama, neka od navedena prava se realizuju kako slijedi:

- Općina Kakanj - uspostavljeno je pravo na osiguranje jednog obroka djeci za vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja, za kategorije: djeca korisnika SNP, djeca na smještaju u drugu porodicu, djeca bez roditeljskog staranja-djeca pod starteljstvom, djeca iz porodice u kojoj živi dijete ili odrasla osoba ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju. Tokom 2015. godine ovo pravo u mjesečnom iznosu po 22 KM ostvarovalo je 48 djece.
- Općina Tešanj – isplaćene su naknade za 60 korisnika, u 10 mjesečnih iznosa od po 50,00 KM u svrhu poboljšanja uslova za: učenike srednjih škola koji ostvaruju najmanje dobar uspjeh i imaju primjerno vladanje na nastavi a potiču iz porodica korisnika stalne novčane pomoći, samohranih roditelja bez prihoda, djecu sa invaliditetom i djecu iz višečlanih porodica.

6.6. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava

Ministarstvo je vršilo nadzor nad provođenjem prava iz socijalne zaštite i provelo postupak revizije 2.898 predmeta prava na stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanove i dodatak na djecu te kao drugostepeni organ u 2015. godini rješavalo po žalbama 66 stranka. Također u oktobru i novembru 2015. godine ovlaštteni zaposlenici Ministarstva izvršili su nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u ustanovama i općinskim službama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona.

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Unapređenje socijalne politike i primjene mjera za omogućavanje adekvatne socijalne zaštite uslovljeno je u velikoj mjeri trenutnom ekonomskom situacijom i pokrenutim procesima reforme u ovoj oblasti na području Federacije BiH. Ograničena finansijska sredstva u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona i u 2015. godini su uticala na obim ostvarivanja prava korisnika socijalne zaštite, te na nedovoljne preventivne aktivnosti i kvalitet pruženih usluga koje se finansiraju iz Budžeta. Zbog toga nije bilo moguće uticati u dovoljnoj mjeri na smanjenje stepena siromaštva i socijalne isključenosti stanovnika Zeničko-dobojskog kantona.

Usljed nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona, Ministarstvo se i tokom 2015. godine suočavalo sa stalnim kašnjenjem isplata novčanih naknada za korisnike koji su ostvarili prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom čime je dovedeno u pitanje zadovoljavanje osnovnih životnih potreba najranjivijih kategorija društva, tj. djece, stari, bolesnih, materijalno neosiguranih višečlanih porodica i dr.

Posljednja isplata socijalnih davanja iz Budžeta Kantona za 2015. godinu izvršena je na dan 29.12.2015.godine, čime su korisnici prava iz socijalne zaštite ostvarili naknade za august 2015. godine, i to za: kantonalni dio stalne novčane pomoći, dodatak na djecu, novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu, jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta, pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatnu ishranu za majke, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica, smještaj u drugu porodicu, troškove smještaja u ustanove, kantonalni dio naknade civilnih žrtava rata i sredstva za jednokratne i privremene pomoći osobama u stanju socijalne potrebe. Istog dana za mjesec septembar uplaćene su naknade umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta.

Iz navedenog je vidljivo da korisnicima nisu bile isplaćene četiri naknade, odnosno za zaposlene porodilje tri mjesečne naknada za ostvarena prava. U odnosu na 2014. godinu

evidentno je da su tokom 2015. godine ujednačene isplate naknada i da su umanjena dugovanja. U ovom kontekstu su i davane preporuke u Informaciji za 2014. godinu.

Tokom 2015. godine, u skladu sa Kantonalnim zakonom prava iz socijalne zaštite ostvarivalo je oko 31.310 korisnika, a za finansiranje su utrošena sredstva u iznosu od 21.348.644 KM.

Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih šest godine možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja korisnika prava do 2012. godinu, u 2013. godini smanjen broj korisnika prava za 465 korisnika, u 2014. godini smanjen broj korisnika prava za 2.053 korisnika a u 2015. godini broj korisnika prava smanjen za 1.319 korisnika prava. Radi boljeg pregleda, u nastavku predočavamo detaljnije uporedne podatke u dijagramu br.18.

Dijagram br.18.

Najveće smanjenje korisnika prava, u odnosu na prethodnu godinu, je u oblasti zaštite porodice sa djecom i to za pravo na dječiji dodatak, gdje je smanjen broj djece za 1.179 korisnika, i za pravo nezaposlenih porodilja, gdje je manji broj korisnika za 86 porodilja. U ovoj oblasti samo je evidentan povećan broj korisnika prava na naknadu plaće porodiljama za vrijeme odsustva zbog porođaja sa posla za 56 porodilja.

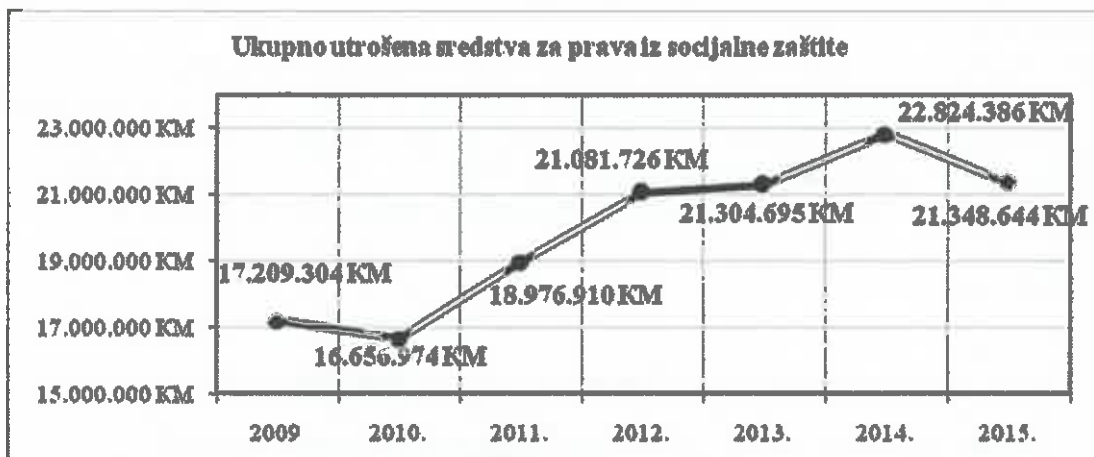
U oblasti socijalne zaštite najveće smanjenje korisnika je na pravu za jednokratnu ili privremenu pomoć za 308 korisnika, zatim pravu na pomoć i njegu od strane drugog lica za 59 korisnika, pravu na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju za 9 korisnika i pravu na smještaj u drugu porodicu za 8 korisnika. U ovoj oblasti samo je evidentan povećan broj korisnika prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 75 korisnika i prava na stalnu novčanu pomoć za 16 korisnika.

Također, smanjen je broj korisnika prava u oblasti zaštite civilnih žrtava rata za 9 korisnika naknada i manje 8 prava prava civilnih žrtava rata.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih šest godine, koji je predöčen u dijagramu br.19. evidentno je stalno uvećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite do 2014. godine. Veća potrošnja sredstava je zbog broja korisnika i obaveze usklađivanja naknada i pomoći sa Kantonalnim zakonom. Tokom 2015. godine utrošeno je manje sredstava zbog toga što su naknada i pomoći isplaćene za manji broj korisnika prava i prestanka finansiranja prava na tuđu njegu i pomoć iz budžeta Kantona.

88

Dijagram br.19.

Tokom godine nastavljene su aktivnosti na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, te Dневnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo) i Maglaju (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj), Dnevnom centru Tešanj, te putem usluga ranog podsticanja razvoja i ranu intervenciju za djecu sa posebnim potrebama u opremljenoj prostoriji u JU Centra za socijalni rad Olovo.

Značajno je istaći napore Ministarstva u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, koji su omogućili dostupnim usluge stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku od strane Ustanove „Sumero centar centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ prvenstveno za lica sa intelektualnim poteškoćama koja su bila na smještaju u ustanovama zatvorenog tipa. Sljedeći primjer pozitivne prakse je proces transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica, tj. uvođenja novih servisa kao što su: Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona, Prihvatna stanica, te razvoj usluge socijalnog stanovanja i društvene integracije korisnika.

Kontinuirano su provođene su mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica. Zatim u saradnji sa drugim ministarstvima i Udruženjem „Medicom“, Ministarstvo je učestvovalo u radu Koordinacionog tijela za izradu usvojenog Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Provedene su procedure oko odobravanja programa i projekata civilnog sektora po objavljenom javnom pozivu za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u 2015. godini.

U kontinuitetu su provođene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru primjene Kantonalnog zakona radi zaštite najboljih interesa i prava korisnika te kontrole namjenskog trošenja Budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja Kantonalnog zakona.

Obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

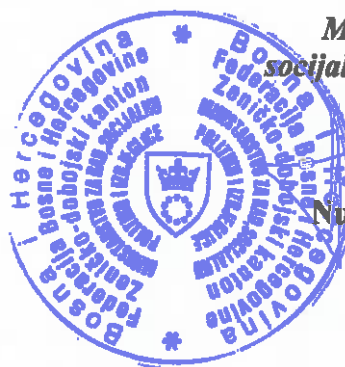
- zadržati ujednačenu isplatu novčanih naknada i davanja, te shodno mogućnostima ubrzati isplatu zaostalih, neisplaćenih sredstava;

Handwritten signature and initials in blue ink.

- provoditi i usmjeriti aktivnosti na unapređivanju sistema ukupne zaštite porodice, zaštite djece bez roditeljskog staranja i što efikasniju zaštitu i integraciju djece i odraslih osoba sa invaliditetom;
- pružiti adekvatnu podršku i zaštitu porodicama pod rizikom od razdvajanja i porodicama u stanju socijalne potrebe na svim nivoima, sa ciljem pružanja adekvatnih mjera za jačanja porodice kao najvažnije jedinice našeg društva;
- podržavati razvoj usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u drugu porodicu te usvojenje djece bez roditeljskog staranja;
- razvijati i urediti bolju zaštitu žena-majki koje nisu u radnom odnosu;
- uspostavljati adekvatnu saradnju i podršku nadležnih ministarstava, institucija i ustanova socijalna zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugih sektora sa ciljem bolje i adekvatnije zaštite stanovnika Zeničko-dobojskog kantona;
- podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/sluzbi;
- nastaviti uspješnu saradnju svih uključenih institucija, centara/ sluzbi i relevantne firme po pitanju primjene SOTAC baze, obzirom na prednosti koje pruža po pitanju izvještavanja, praćenja i planiranja u oblasti socijalne zaštite na Zeničko-dobojskom kantonu;
- unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona.

Zenica, maj 2016.godine

Sp

**Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice**

MINISTAR

Nurdehan Šahinović
Nurdehan Šahinović